

SLOVENSKI NAROD

zhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inserati: do 30 petič 2 D, do 100 vrst 2 D 50 p, večji inserati petič vrsta 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklici beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inseratni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 420 D

Upravišče: Knaflova ulica št. 5, pritličje. — Telefon št. 304.

Uredništvo: Knaflova ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34.

Poština plačana v gotovini.

Ob obletnici ujedinenja

(Naše nacionalne bilance.)

Obletnica narodnega in državnega ujedinenja, tega največjega zgodovinskega dejstva Srbov, Hrvatov in Slovencev, s katerim se zlivajo v eno, bratsko, skupno življenje in ustvarjajo nov, enoten narod v Evropi. Imajo svoj poseben pomen. Niso to za nas enostavne obletnice, nego obenem dnevi, ob katerih smo dolžni se zamisliti v globino naših državnih in nacionalnih idej, pregledati naše stanje in polagati bilanco narodnega in državnega ujedinenja.

Na svoj nacionalni praznik hočemo vnovledati v svojo nacionalno bilanco! Takih bilanc nam treba za siguran razvoj, za napredek, za dobrobit v bodočnosti. Skrbni gospodar pregleda vsako leto svoje stanje, ugotavlja saldo in nastavlja proračune za prihodnost. Tako postopamo tudi mi, ki nam je ideja našega državnega in nacionalnega ujedinenja draga in ki hočemo, da triumfira ta ideja v bodočnosti v vsej svoji močisti kljub in proti vsem sovražnikom, ki obkrožajo našo Jugoslavijo.

Če pogledamo v tem smislu na razvoj, ki ga beleži naša država v zadnjem letu, zapazimo, da se je njen mednarodni položaj znatno izboljšal. Še pred enim letom smo bili malo upoštevana država. Potem so prišle mednarodne konference, na katerih se je videlo, da nas zapadne velesile cenijo in da gre torej na bolje. Zlasti se je pojavil naš ugled in veljavnost na Balkanu, kjer nam velevlasti že priznavajo pramater ingerenco in odločanja. Ta primat treba v bodočnosti podvojiti in poglobiti. Z Bolgarsko, Madžarsko in z Avstrijo, v zadnjem času tudi z Albanijo smo v dobro urejenih odnosih. Z Grčijo se še nismo sporazumeli radi gospodarskih pogodb. Z Italijo pa še doživljamo incidente, ki pa bodo v bodočnosti z rastočo našo mednarodno veljavo in močjo sami od sebe odgnani. V naši zunanji politiki res še ni dovolj močne inspiracije in inicijative, gre pa na bolje.

Positiven korak naprej beležimo v notranji politiki. Tu so najprvo volitve v Narodno skupščino februarja meseca definitivno odločile o usodi dosedanjih federalističnih in avtonomističnih vrstov ter ustvarile neomane temelje ujedinenja in popolnega zlitja Srbov, Hrvatov in Slovencev v en nerazdružljiv narod. Po veliki državopravni zmagi takratnega Nacionalnega bloka smo dobili vlado, ki pomeni s stališča drž. in narodnega ujedinenja vsekakor zgovor pozitivni uspeh, ker je s koalicijo uničena največja hrvatska stranka, dotlej stranka plemenskega separatizma, je privedena k ideji narodnega in državnega edinstva Srbov, Hrvatov in Slovencev. Državopravne formule so s sedanjo koalicijo izgubile vso veljavo med narodom in danes stojimo v notranjem političnem življenju večinoma pred stvarnimi vprašanji gospodarskega, socialnega in kulturnega napredka. Še več kot koalicijska sama na sebi, dani novi znaki nehomogenosti, deloma neiskrenosti in končno sestave z nekvaficiranimi močmi, je učinkovala koalicija s tem, da je onemogočen korak nazaj v prejšnje stanje in da se bomo v bodoče držali le strogih pravcev realnega napredka. Ne bomo več govorili o plemenih in narodih, nego o železnicih, o socialnem zavarovanju, o gimnazijah in univerzah itd. Zagreb, središče nekdanje federalistične in plemenske opozicije, je danes na potu, da stopi v prve vrste lojalnih patriotov hrvatske mase pa se vedno bolj približuje državi in nacionalni misli. Sedanja koalicija za stvarno in kvalitativno zakonodajno in upravno delo ni najboljše, pač na pomaga uničevati doslej separatistične pozicije hrvatskega seljstva, hrvatskih mest in HSS s Stepanom Radićem na čelu. Vse to predstavlja veliko okrepitev edinstva in državne misli v naši državi. Jačamo se in napredujemo! Skupna zavest in nacionalno edinstvo je na pomolu!

Nekoliko slabša je gospodarska bilanca. Tu nismo napredovali, kakor zahteva ritem našega gospodarstva in tirajo zaloge našega prirodnega bogastva. Državni proračun je narastel in tudi naša valuta se ni znatno izboljšala. Finančni gospodarski politiki treba posvečati večjo pažnjo in zlasti uvaževati strokovnaško kritiko. Kompetenca finančnega ministra je pri nas neprimerno narasla in danes odloča o vitalnih vprašanjih našega gospodarskega življenja dejansko ena sama oseba. To je gotovo slaba stran naše fi-

Proračunske dvanajstine na seji sprejete

Opozicija stvarno kritizira dvanajstine. — Akcija vojvodinskih radikalov proti finančnemu ministru.

— Beograd, 30. novembra. (Izv.) Narodna skupščina je včeraj dopoldne in popoldne nadaljevala načelno razpravo o dvanajstinih. Na dopoldanski seji je prvi govoril v imenu nemškega parlamentarnega kluba posl. dr. Emil Kraft. Za finančnim ministrom je povzel besedo posl. dr. Voja Veljković (dav. dem.), ki je v svojem govoru stvarno pobijal finančno politiko dr. Stojadinovića, naglašujoč, da dvanajstine ne predstavljajo prave slike o našem finančnem položaju. Izdatki se vnašajo v dvanajstine brez vsake stvarne podlage. Res je, kakor je izjavil finančni minister, da je dosežen maksimum obdavčenja in da se morajo bremeniti zmanjšati. Zelo obširno se je bavil s stabilizacijo dinarja ter kritiziral stremjenje vlade, da se dinar približa zlati paritetu. To bi škodovalo vsem slojem, izvoznikom in poljedelcem.

Popoldnaska seja je trajala od 17. do 20. Govoril je med drugim Juraj Demetrović (sam. dem.). Njegov govor je napravil radi svoje stvarnosti in temeljitosti v zbornici naiglobokeše vtis.

Načelno debato o dvanajstini je končno zaključil poročevalec večine posl. Gavrilović.

Zbornica je nato sprejela v načelu proračunske dvanajstine s 171 glasovi proti 71. — Beograd, 30. novembra. (Izv.) Danes

ob 10. dopoldne je narodna skupščina pričela podrobno razpravo o proračunskih dvanajstinih. Razprava bo trajala do popoldni. Kot prva govornika sta bila prišla posl. Urojić (črnogorski federalist in hrvatski zajedničar dr. Zanić.

— Beograd, 30. novembra. (Izv.) Radikalni klub je na včerajšnji seji razpravljal živahno o obdavčenju. Seja je bila neobičajno dolga. Vojvodinski radikalji nadaljevali svojo borbo proti finančnemu ministru dr. Stojadinoviću. Akcija Vojvodincev je bila tako odlična in silna, da je moral sam ministrski predsednik intervenirati ter braniti finančnega ministra. Vojvodinci zahtevajo, da se ukine 60% davek na vojne dobičke in da se dovoli brezobrestno odplačevanje zastalnih davkov. V imenu Hercegovincev je posl. Pera Ivanšević kritiziral postopanje finančnega ministra ter zahteval tudi za Besno in Hercegovino gotove olajšave. Finančni minister dr. Stojadinović je kratko odgovoril, da ne more ugoditi zahtevi vojvodinskih poslancev, ker Vojvodina življa sloves, da je ena najbogatijih in najrodovitnejših pokrajin naše države. Ministrski predsednik Nikola Pašić je skušal pomiriti razdražene duhove ter je naglašal, da je nujno potrebna sestava zakona za izenačenje davkov. Sam je ugotovil, da je v resnici narod preobložen.

Pred sestavo nove češkoslovaške vlade

Kandidatna lista agrarcev in narodnih demokratov. — Narodni socialisti zahtevajo tri svoje ministre.

— Praha, 30. novembra. (Izv.) Listi poročajo, da se bližajo pogajanja za razširjenje sedanjih vlade svojemu koncu. Nova vlada ima biti sestavljena najkasneje do 1. decembra, da more dr. Beneš podpisati ločarske pogodbe kot aktivni minister. Nvolzvoljena narodna skupščina se sestane 10. decembra in pravi otvoritveni seji. Agrarci in narodni demokrati so se že sporazumeli glede ministrske liste. Vlada ima biti takole sestavljena:

1. Švehla (agrarci), ministrsko predsedstvo.
2. dr. Černý, (strokovnjak) prometni minister.
3. Stříbrný, (nar. soc.) narodno obrambo.
4. dr. Beneš, (nar. soc.) zunanje ministrstvo.
5. ing. Dvořák, (nar. dem.) trgovinski minister.
6. dr. Hodža, (agrarci) poljedelstvo.
7. dr. Srdinko, (agrarci) šolstvo.
8. Bechyne, (soc. dem.) železnice.

Prvi Radićev govor v skupščini

Na sobotni popoldanski seji je privikrat nastopil v Narodni skupščini prosvetni minister Stepan Radić. Govoril je poldruge uro ob znatni pozornosti zbornice. Splošno se je pričakovalo, da poda Radić v svojem govoru predvsem smernice prosvetne politike. Radić je izjavil:

Trdno sem prepričan in mislim, da je istega mnenja tudi večina te zbornice, da so te dvanajstine zadnje, ki jih sprejemamo. Za temi dvanajstini v kratkem času pride redni proračun za leto 1926-27. Jaz hočem dobiti priliko, da izpolnim svojo dolžnost kot prosvetni minister. Hočem celokupni javnosti pojasniti svojo šolsko politiko, ki — to moram poudarjati — ni moja osebna politika, nego politika celokupne vlade. Naša politika je politika celokupnega našega naroda. Dejal sem predsedniku naše vlade, ko sem se odločil, da prevzamem prosvetno ministrstvo, da ne prihašam v ministrstvo svoje ideje in svojega mnenja, marveč veliko in nepremagljivo dušo našega naroda. Demokracija je velika beseda in velik pojem. To se običajno pozablja. Demokracija pomenja spajanje vseh narodnih sil, kakor bi to dejal Masaryk. Mi smo

vsi priče in uživateji velikih sadov francoske revolucije. To, kar imamo danes, parlamentarno vlado in seljaško demokracijo, bi ne bilo mogoče brez velike francoske revolucije, ker je ona jasno ugotovila princip demokracije, na kateri danes počiva naša vera in naša krščanska civilizacija. Revolucionarno mišljenje vsebuje prava demokracija. Vsa demokracija mora biti spoštevana in neustrašna revolucionar. (Posl. Čedo Kokanović: In iti v luknjo.) Stepan Radić... in iz luknje na ministrsko stolić!

Mi vsi znamo, da je bila francoska revolucija l. 1795. velik zgodovinski pojav. Ne vem, ali Evropa še kdaj doživi kaj sličnega: en parlament, ki je bil takrat ono, kar je danes Društvo narodov. Imeli smo takrat ljudi, kateri so govorili, in ljudi, ki so vladali in vodili politiko v racističnem smislu. Znamo je dalje, da je bil socializem v Franciji, Nemčiji in v Veliki Britaniji preveč kozmopolitičen in premalo realen.

Stepan Radić je nato navajal bistvene ideje ustanovitelja radikalne stranke Svetozarja Markovića. Ko se je Marković vrnil iz Švice v svojo rodno Srbijo, je uvidel, da se socialističen program Švice ne more napisati na kmečki narod, še manj pa izjavljati. Marković je sam takrat dejal: Jaz vem, zakaj ne napišem socialističnega programa. Zato, ker nimamo delavstva, nima-

mo malega meščanstva. Hvala Bogu, da ga nimamo! (Posl. Bošković je vzkliknil: »Kaj pa Moskva?«) Stepan Radić: Se Vi bode z menoj vsi vzklikali: »Živela Moskva«. Marković je nazval svojo stranko radikalno, ker so bile takrat zlorabe v državni upravi na dnevnem redu in je moral radikalna stranka radikalno obračunati s slabo administracijo. Dogodilo se je, da je eden glavnih voditeljev radikalne stranke, sedanjí predsednik vlade, izjavil skozi dolgo vrsto let grandiozno politiko, da je kot mladenič branil svoj narod in da je bil pri obrambi države brezobziren, za kar je imel popolnoma prav.

Stepan Radić je nato govoril, kako se je hrvatski narod osvobodil od Zida Franka in pozneje od Habsburžanov. »Narod sem jaz osvobodil od Franka in Habsburžanov. Zato lahko govorim v imenu Hrvatov. Ni narod radi programa, nego program radi naroda.« Govoril je zelo obširno o sporazumu ter naglašal, da njegovo delo ni bilo nikdar naperjeno proti državi in da ni nikdar ničesar storil proti kralju. Zelo obširno je nato razpravljao o Zenevi in o Društvu narodov, nakar se je dotaknil tudi Italije in Nemčije. Dejal je: Imamo dva velika soseda na dveh frontah. To so Nemci in Italijani. Od Nemcev smo mi gospodarsko in kulturno mnogo pridobili. Naša bilanca ima v tem oziru mnogo pasive, glede kulture pa ima tudi aktivna tako, da lahko rečem, da nam je nemški sosed mnogo več koristil, kakor škodoval. Drugače je z Italijo. Benečija je posekala in opustošila naše gozdove. Kulturna in politična bilanca na našem Jadranu je v korist Italijanov. Italijani so tam gospodarili in so delj časa dominirali tudi na kulturnem polju. Vendar pa je bilanca italijanskega režima za nas kot soseda dobra, zato lahko ugotovimo: V Italiji je danes tak položaj, da bi izginila Italija, če bi ne bilo Mussolinija, ravno tako kakor bi mi propadli, kar Bog ne da, če bi ne bilo Pašića. To sta dva človeka povsem različnega tipa.

Stepan Radić je nato govoril zelo obširno o Makedoniji. To je zgodovina, a to so činjenice. Tole pravim marsikateremu, ki sedaj vije na Radića, bi bilo žal, ako bi Stepana Radića ne bilo, prav tako pa bodo mnogi, ki sedaj najbolj kriče na Pašića, obžalovali, ko Pašića več ne bo... Mnenja sem, da je Italija najpotrebnejša za nas. Meni bi bila Evropa brez Italije kakor vrt brez ptic pevke. Ako bi Italija ne imela ničesar drugega kakor glasbo, bi bil zadostni razlog, da obstoja. Ona je država, ki je Evropi potrebna, kakor je bila svoje dni Grška, kakor je sedaj Švice s svojo srčno svobodo in s svojim delom.

Svoja izjavljala, v katerih se je dotaknil tudi Makedonije, je zaključil: »Naši dve stranki sta se razvili brez vlade in proti vladi, brez novece, brez bank in proti bankam, nastopata ne da rušita, marveč organizirata, da uredita gospodarstvo, da dvigneta prosveto, da podpirata pravico in da dvigneta državo, kakor to ona zasluži in kakor otroci morajo pomagati svoji materi.«

Podpis ločarske pogodbe

— London, 30. novembra. (Izv.) Jutri 1. decembra ob 11. dopoldne se podpiše ločarska pogodba v svečani dvorani Foreign Office. Podpis se izvrši javno. Prisotnih bo nad 200 novinarjev. Po podpisu sprejme kralj vse delegacije. V sredo priredi Chamberlain velik dinar na čast delegatov. Na obed so povabljeni vsi diplomati, člani vlade in Lloyd George.

— Berlin, 30. novembra. (Izv.) Državni kancelar dr. Luther in zunanji minister dr. Stresemann sta sredi odpočitvala v London. Objeini promet med Čeh. in Av.

— Praha, 30. novembra. (Izv.) Med Avstrijo in Češkoslovaško je dosežen popoln, sporazum glede obmejnega prometa oziroma glede obmejnih postaj. Pogodba ureja tudi vprašanja tovarnih listov.

MINISTER TRIFUNOVIĆ PROTI LJUBLJ. ŠKOFU

— Beograd, 30. novembra. (Izv.) Ministru ver je bila predložena v »Slovenscu« objavljena poslanica ljubljanskega škofa vernikom, s katero prepoveduje čitanje naprednih listov »Slovenskega Naroda«, »Jutratid«. Minister ver je odredil, da se uradno postopa proti škofu dr. Antonu Bonaventuri Jegliču.

FINANČNI MINISTER POTUJE V PARIZ IN LONDON

— Beograd, 30. novembra. (Izv.) V parlamentarnih krogih je razširjena vest, da odputuje finančni minister v Pariz in London v svrhu najetja večjega posojila.

IZGREDI UMOBOLNIKOV

— Beograd, 30. novembra. (Izv.) Sredi okoli 20. je v Beogradski umobolnici prišlo do resnih izgrediv umobolnikov. Skupina umobolnikov je navajala na paznike ter jih pretepla. Dva umobolnika zločinca Anton Arh in Mešić sta vporabila to priliko ter pobegnila iz umobolnice.

OBMEJNE STRAŽNICE

— Beograd, 30. novembra. (Izv.) Posl. dr. Ljudevit Pivko je interveniral pri finančnem ministru, naj bi se čimprej zgradile obmejne carinske stražnice proti Italiji v Sloveniji. Dr. Stojadinović je odgovoril, da je njegov kredit zelo majhen in da ima prednost gradnja stražnic v okolici Zadra, kjer sploh ni hiš. Ko finančni minister dobi potrebne kredite se prične graditi carinske stražnice v Srbiji.

NOGOMETNE TEKME

— Zagreb, 30. novembra. Rezultat večerajšnje nogometne tekme Gradjanski:Hašk 4:1 (2:0) na korist Gradjanskega. Gradjanski je izborno napadal. Danes odputuje Gradjanski v Beograd, kjer igra proti Jugoslaviji in Beogradskemu sportskemu klubu.

— Beograd, 30. novembra. DFC : Jugoslavija 11:0 (6:0). Rezultat je naravnost katastrofalen.

— Dunaj, 30. novembra. Amateuri : WAC 3:1 (0:0). Rapid : Admira 2:0 (0:0). Amateuri so še vedno na vodstvu.

V Ljubljani se ni vršila nobena nogometna tekma radi slabega vremena. — Dunaj, 30. novembra. (Izv.) Rezultat večerajšnji prvenstveni tekem je bil nepričakovan. Amateurji so obdržali vodilno mesto in so pred drugimi za tri točke. Amateuri : WAC 3:1, Rapid : Admira 2:0, Floridsdorf : Sportklub 3:1, Simmering : Slovan 5:1, Vienna : Wacker 4:2, Hakoah : Rudolphshügel 4:0.

Borzna poročila

Ljubljanska borza

LESNI TRG.

Bukova drva suha, 1 m dolž, fco naklad. post. 21, 21; bukova drva suha, 1 m, same cepenice fco vag. nakl. post. 5 vag. 22, 22; tavolete I, II, III, monte 5 mm, 2,35 m, fco vag. Postoj. trans. —, 1100; bukovi plohi I, II, od 2 m dolž naprej od 27—100 mm, ostrorobni, fco. vag. Post. trans. —, 950; hrastovi plohi neobrobjeni I, II od 2,50 naprej, 90, 110, 130 cm debeli fco. meja —, 1100. ZITO.

Pšenica 76/2—3% fco. Bjelovar 1 vag. 280, 280; pšenica bačka fco. vag. nakl. p. —, 265; pšenica bačka 76 2% par. Lj. —, 315; ajda par. Lj. 1 vag. 265, 265; ajda par. Lj. za jan. 1 vag. 275, 275; koruza unet. suš. fco. nakl. p. —, 160; koruza nova par. Novi Sad —, 120; koruza nova par. Lj. —, 160; ajda dom. fco. vag. n. p. —, 263; ječmen 66/67 2% par. Lj. —, 227; proso dom. fco. vag. n. p. —, 215; krompir fco. vag. n. p. —, 70; riž polzrnat mezza grana fco. v. Trst —, 380,50; riževi otrobi 20% fco. vag. Post. tr. —, 102; riževi otrobi 25% fco. vag. Post. tr. —, 125. 2 1/2% drž. renta za vojno škodo 310, 350; 7% invest. pos. iz l. 1921 76, —; Celjska posojilnica d. d. 200, 205; Ljubljanska kreditna banka 100, 105; prva hrvat. št. dionica —, —; Kreditni zavod 175, 185; Slavenska banka 49, —; Strojne tovarne in livarne 123, —; Trboveljska premogokop. na družba —, —; Nihag d d 34, —; Zdrnu žene papirnice 120, —; Stavbena družba d. d. Ljubljana 100, 110; Šešir d. d. —, —; Split, cement portland —, —; 4 1/2% kom. pad. dež. bke. 20, 22; 4 1/2% zast. l. kr. dež. bke. 20, 22.

Zagrebska borza

Dne 30. novembra. Sprejeto ob 13. Devize: Curih 10.855—10.935, Praha 166.56—168.56, Pariz 218.11—222.11, Newyork 56.163—56.763, London 272.94—274.94, Trst 227.52—229.92, Berlin 13.404—13.504, Dunaj 791.70—801.70. Valute: dolar 55.50—56.10.

Effekti: 7% inv. pos. 1921 77—78 2 1/2% drž. renta za ratnu štetu 308—312, 307—309, Ljubljanska kreditna 210, Hrvatska esk. banka 118—119, Kredita banka, Zagreb 133—135, Hipotekarna banka 65—66, Jugobanka 108—109, Pravediona 940—945, Eksploatacija 44—50, Dravica d. d. Osijek 230; Sečeraua Osijek 475—500, Isis d. d. 61—65, Nihag 38, Gutman 360—380, Slaveka 141—150, Slavonija 45—46, Trboveljska 326 Agraria 45.50—46.50.

Inozemske borze

— Curih, 30. novembra. Borza: Beograd 9.20, Pariz 20.175, London 25.145, Newyork 518.87, Praha 15.375, Dunaj 73.10. — Trst, 30. novembra. Beograd 43.80—43.90, Pariz 96.25—96.75, London 119.80—120, Newyork 24.70—24.75, Curih 476.50—480, Dunaj 348—350.

— Našoj cilejoti današnjih nakladi pri leži napomene vriedan prilog poznatog Bankovnog komanditnog društva A. Reia i drug u Zagrebu, koji preporučuje pažniji naših čitatelja. Pokraj vsobice poznate se rizikosti i solidnosti ove tvrdte otpali su skoro vsi veći zgodici ovoga bola, kao n. pr. Dinara 400.000.—, Din 300.000.—, 80.000.—, 60.000.—, 40.000.—, te premija od jednog milijuna dinara na srecke kupljene isključivo kod ovog zavoda. 3007-a

Noč o Weyerburgu

(Pred desetimi leti.)

Dolgo je že bilo od takrat, odkar smo zadnjič hodili po cesti. Res je, da smo se mogli v taboru med ograjami svobodno gibati, a pri tem smo se skoraj odpravili dalje hote. Italijani so takoj začeli peti svoje znane pesmi: najbolj je bila takrat v modi »Demo ghela«, ki so si jo v taboru po svoje prirojili in je nastalo nekaj novih kitic n. pr. »qui si lava la gamella« (tu se umiva šala ...), druga, ki jim je bila pri srcu, je bil znani tripolski marš: »e Tripoli serra italiana« (in Tripolis bo italijanski). Na obe pesmi se da prijetno marširati, zato smo tudi mi pri petju pomagali, da smo lažje hodili.

Objela nas je huda burja, ki nam je nesla prah v oči in do gola premazala oči, ki niso imele dobre obleke. Zavili so se torej v svoje odeje tako, da se je zdelo četa na cesti kakor vračajoča se Napoleonova armada v Rusijo. Vojaki poleg nas so visoko zavijali ovratnike, zavili roke v rokave in puške so jim zgornje neke v vihravih plaščih. Tudi oni so se že odpravili burje in maršev, odkar so bili pri nas na straži. Ceste so bile puste in prazne. Skoraj nikjer nismo videli človeka. Vasi so ležale skrite po dolinah ob cestah in je tu in tam so se kazali večji kraji s cerkvami. Vsa pokrajina je bila dolgočasno valovita, brezizrazna in neprivlačna, ali pa se je le tako zdelo tako. Tam na jugu so se kazale neke gore, ki smo jih videli tudi v vrha našega tabora in smo jim rekli: Sredja gora.

V Oberhollabrunnu smo se ustavili pred komisariatom in se pogovorili z našimi znanci in neznanci, ki so bili tam konfinirani. Bilo jih je mnogo iz vse Gorishe in ker so bili bolj svobodni nego mi, smo skušali od njih izvedeti kaj novic. Toda zmišljali so z rameni in trčili, da je vse res, kar pišejo nemški listi: Srbija pada ...

Ošli smo naprej. Burja je divjala čez plan in nas objemala s svojimi peščenimi vrtilci. V njenem zavijanju je bilo nekaj otožnega, žalostnega, obupnega. Utišale so pesmi: je zdaj pa zdaj se je že oglasilo iz prvih vrst: fui che l'ultimo serrà ...

Mi pa smo hodili molče s svojimi težkimi mislimi. Srbija pada ... In tako kot hodimo zdaj mi po tej neskončni cesti, tako gre tam v zimskem viharju armada, narod, kralj ... Za njim pa se svetlo plamen požarjal domov ... Vse ceste so polne, vsa gorska pota, nečete so množice, neizmerno je njih trojenje, v burji, zimi in viharju padajo njih žrtve ... Prišli smo do vasi. Ni bila podobna naši slovenski: hiše pritrjene, z opeko pokrite, druga drugi enake, drže se skupaj v dolgi vrsti brez razlike, kakor jih je sezidal po enem vzorcu narod brez poezije. Par premrlih otrok je prihitelo na cesto, kajti niso se slišali podobnega petja, ne videli takih ljudi, v odeje zaviti, štrleči nad glavami. Pobegnili so v hiše naznanjati nenavaden prizor. Ženske so prihitile pred vrata in dolgo gledale za nami, ko smo odhajali naprej v oblaki prahu.

Padal je mrak. Burja je pritisnila z močnejšo silo in zadrževala prve vrste, da so se morale s sklonjenimi glavami preiti skozi njene navele. Videli nismo nikogar več. Zaviti v cunje smo se pomikali počasi naprej, dokler se niso v daljavi zasvetile luči.

»Tos is Weyerburg«, je rekel vojak, ki je hodil za nami in sam komaj se dohajal temno četo pred seboj. V noči se ni dalo razločiti drugega kakor veliko poslopje, stoječe na vzvišenem mestu: poznali smo dobro te stare kašče, ki so služile sedaj za ječe veleizdajalcev: taka je bila v Litzen-dorfu v Mittergrabenu in drugod.

Vrata ograje so se odprla, straža se je dogovorila s komandantom in vstopili smo. Iz poslopja je odmeval glasen krik. Tu bomo torej prenočevali. Bog ve kako. V poltemi smo kmalu zapazili nekaj znanih obrazov, s katerimi smo se videli že v drugih taborih. Veselo so nas pozdravljali in nas začeli spraševati po svojih znanjih. Vstopili smo v leseno barako, ki je bila prizidana k steni glavnega poslopja. Skozi špranje je pihala burja. Ob mizah so sedeli interniranci, moški in ženske, premrli in izstradani, večinoma ljudje iz nižjih stanov in iz tržaških predmestij. K nam se je kmalu pridružil nekaj Srbov in Čehov. Dobili smo vsak svojo menažo in k velikim radostim smo zapazili, da je tu tudi kantina. Kupili smo si sira, pritisnili se k steni in začeli jesti, zakaj gneča je bila velika in mi smo od

utrujenosti komaj stali na nogah. Za nas se je zavzel Čeh Čížek, ki nas je povabil v svoj oddelek v prvo nadstropje, kjer so v dolgih vrstah ležale slamnjake po tleh. Med tem sta prišla Žiž in Čaki, ki sta bila zaprti kot jugoslovenska nacionalista. Čížek je bil farmacevt iz Prage in je imel svojo zasebno kuhinjo, žal, da nam ni mogel z ničemer postreči, zakaj že davno je izginila zadnja mačka iz te okolice. A do jedi nam ni bilo. Oni so hoteli vedeti, ali je res, kar se govori ... Videli smo, da imamo mi več časopisov, a oni so imeli več vesti, Bog ve od kod. In te vesti so bile mnogo boljše od naših.

»Na Kosovem je bila velika bitka«, je pravil Čaki.

Po dolgih težkih dneh je bila to prva vesela vest, ki smo jo slišali ...

V spodnjih prostorih je šumela množica. Vsi so iskali ležišča. Med splošen hrup in šum se je zdaj pa zdaj zadržal surov glas vojaka stražnika, ki je priganjal ljudi spat. Domačini so imeli svoje stalne prostore, nam so odkazali mesto na koncu kašče ob oknih, kjer je pihal veter in mrzle prostore. Polegli smo okoli stebrov in sedaj je prišla tista lepa noč. Ob meni sta vsovala Žiž in Čaki. Pripovedovala sta o bitki na Kosovem ... Napol v spanju sem poslušal njuno šepetanje ...

... Tako je bilo ... pustili so jih daleč v notranjost ... V neki vasi je neka žena streljala na Mackensena, ko je jahal. Maščevali so se strašno ... Med tem se je zbrala vojska na Kosovem ... Kje bi mogel danes srbski vojak zapustiti Kosovo ... Prišlo je do strašne bitke ... Ta je zvedel mnogo. Tudi spomina v vlaklu je marsikaj ujel.

E, došao nam Švaba na Kosovo,« je vzkliznil Žiž. In pogovor se je nadaljeval. Zatisnil sem oči, da bi bolj jasno videl, kako se je vse to zgodilo. Videl sem Kosovo, obširno ravan, videl sem Nemce, kako gredo naprej po polju, po tem staroslavnem polju — in od tam grme topovi, čete se zgrinjajo, nemška armada pada, pada ...

Ura je bila že polnoč. Na mizi je brlela luč in tudi oni so odhajali na svoja ležišča. Zunaj je tulila burja. Po vsem prostoru je odmevalo le težko dihanje utrujenih ljudi. Jaz pa sem gledal sanje jemi-kove, ki vidi v temi luč svobode. Nisem hotel dvomiti: prepustil sem se sanjam, ki so po dolgih temnih nočeh prvič prinesle s seboj uteho za našo bolest.

Švabov je tam palo na tisoče ... Pravilo, da je nemška armada uničena ... Francozi gredo do Soluna ... Ponovilo se je isto kakor lansko leto s Potiorekom ...

samo še v večji meri ... Oni taje in ne pišejo — a sumljivo je, da že nekaj dni ni nobenih posebnih poročil ... To so popolnoma avtentična poročila ... v par dneh se bo videlo ... Množica v taboru se je pomirila, po posteljah se je čulo enakomerno tekoče dihanje. Prišel je Čížek in je prisedel.

»Ali niste nič slišali o tem?«

»Nič.«

»E-a, mi izvemo vse: deloma od volakov, deloma preko ograje — smo v zvezi z onimi v Oberhollabrunnu.«

»A tam niso nič rekli ...«

»To je najnovejšo. Izvedeli smo danes.«

Čížek je obrl nekost. Bil je pred nekaj dnevi doma v Pragi. Umrl mu je edini otrok in so mu dovolili, da je šel na pogreb. Seveda v spremstvu vojaka. V polspanju sem še slišal šepetajoči Čakičev glas in ponavljal se je prizor za prizorom iz bitke, ki je o nji pripovedoval. Tako je prešla ta lepa noč med najlepšimi sanjami in nemi mrti čutil, da »im na golih tleh.«

Zjutraj nas je vzdrnil hrup probujajoče se množice. Zavil sem kofein, ki sem ga nosil skrivaj s seboj, in se ozrl. Čaki in Žiž sta še spala. Tako spe oni, ki ne dvomi. Zdelo se mi je, da bo zdaj zdaj iz te množice planila tista vest ... Jutro je bilo mračno, megleno. Počasi smo se zbirali v spodnjih prostorih. Popili smo kavi pod hno tekočino in si ogledovali zamazane in nlesnive prostore weyerburškega tabora. Postavili so nas v vrsto in odpeljali na nabor. Res, srce je utripalo nenavado in nitem bil potrjen. Vzel pa so jih mnogo iz nas, med njimi starega Hercegovca Laza, ki je imel že čez 60 let.

Popoldne smo odšli nazaj. V burji in viharju smo šli kakor Napoleonova armada iz Rusije — a v srcu je bilo toplo, ker nismo vedeli, da se je šele začela Golgota našega trpljenja.

Politične vesti

Smrt hrvaškega politika. Zagrebški ugledni meščan Nikola Cavella je v soboto po daljši bolezni umrl. Pokojnik je bil odočen nasprotnik tiranskega režima grofa Kuen-Hedervarya. Bil je izvoljen v hrvaški sabor ter se je udeležil dr. Medakoviću, ki je vodil opozicijo proti Khuenu. Zato je Khuen končno uničil njegov mandat ter ga ukazal zapreti.

Za priključitev Avstrije k Nemčiji so se ogrevali v petkovni zveznega sveta na Dunaju govorniki vseh strank kar po vrsti. To je bilo povodom razgovora o možnosti vspostavitve kontrole nad Avstrijo. Krščanski socijalec dr. Hugelmann je poudarjal, da je treba delati na to, da dosežejo Avstrijci obnovo svojega gospodar-

stva, potem se vsotvarijo pogoji, da se Avstrija pridruži nemški domovini. Velenec Bierbaumer je izjavil, da končna rešitev države tiči samo v priključitvi k večjemu nemškemu gospodarskemu torišču ... Avstrijci Nemci si prizadevajo z vso silo, da bi jim za obnovo njihovega gospodarstva in trgovstva prav krepko pomagali sosede, pred vsem Čehoslovaki in Jugoslovenci. V tem oziru motijo Avstrijci tudi sedanje odločujoče državne v Evropi. Ali slednji morajo uvideti, da bi pomagala sosedna gospodarska akcija za obnovo avstrijskega gospodarstva samo ideji priključitve Avstrije k Nemčiji. Z Avstrijo bo treba v Ženevi govoriti vse drugače kakor doslej, ako se hoče preprečiti nevarno povečanje nemške moči v Evropi.

Brata Albertini izstopila iz vodstva lista »Corriere della Sera«. Brata Luigi in Alberto Albertini sta končno pod fašistovskim pritiskom izstopila iz vodstva uglednega in zelo razširjenega milanskega »Corriere della Sera«, pred katerim so fašistovski voditelji dolgo časa naravnost trepetali. Sedaj bo list glasilo narodnih liberalcev in ne bo delal vladi nikakih težkoč več. Fašisti proslavljajo to kot sijajno zmago. Brata Albertini se poslavljata z ginjivimi besedami od lista, za katerega sta delala dolgo dobo in ga spravila do velike veljave. Na glasila pritisk in povdarjata, da odhajata čiste vesti in s ponosno glavo. Farinacci nato v »Cremoni Nuovi« napada senatorja Albertinija, da je vodil 30 let vlado za nos in da je obogatel pri svoji politiki.

Angleške vojne izgube. Angleški poslanik v Rimu je poslal listu »Giornale d'Italia«, kateri je prvi priobčil nove podatke o italijanskih izgubah v svetovni vojni, pismo, v katerem pravi, da tudi glede Anglije opetovano objavljene vojne izgube ne odgovarjajo pravemu številu, katero je v resnici mnogo večje. Poslanik podala na to nastopna števila: V združeni kraljevini je bilo poklicanih v vojno 6.211.427; mrtvih je bilo 743.702, ranjenih 1.693.262. V dominionih in kolonijah je bilo sprejetih pod orožje 1.605.527; mrtvih 140 tisoč 923, ranjenih 357.785. Indija: v vojni sprejetih 1.679.416; mrtvih 61.398, ranjenih 70.856. Skupno jih je vstopilo v vojno 9.496.370; mrtvih 246.023, ranjenih 2.112.206. V teh številkah niso obseženi Afričani in drugi, ki so bili sprejeti v pomožne in delavske skupine. Treba določiti, da je bilo od 945.023 mrtvih 894.625 belih. Dosele se je navajalo število mrtvih za Anglijo in kolonije s 650.704.

ŽREBANJE SREČK za sokolski
Tabor — v decembru t. l.

Samo enkrat na leto stopajo novinarji pred javnost 2 največjim koncertom in najbolj animirano družabno ureditvijo vsake sezone. — Zato jutri vsi na novinarski koncert!

Italija in Švica

Iz Ženeve prihajajo v nemške liste vesti, ki naznanjajo naraščajočo napetost med Švico in Italijo. Slednja nima s svojimi sosedi nikakih v resnici prijateljskih namenov, marveč vse hoče strahovati in po svoje izkoristiti. Napram Jugoslaviji in Avstriji nastopa vedno skrajno brezobzirno, svojo aroganco pa zavija s lepo donečimi frazami o sosednem prijateljstvu, me neč tako varati svet, kako je miroljubna in daleč proč od vsakih imperijalističnih teženj, ali lahko rečemo, da ji ta igra ne uspeva. Sosedje dobro vidijo, kam moli Italija svojo fašistovsko roko.

Tudi v Švici vedno bolj občutijo, kako gleda na njo Italija s poželjivimi očmi, hoteč ji ugrabiti del ogromnega prometa in odtrgati od nje neodrešene Italijane v Tičinu. Za sedaj iščejo fašisti s Švico sporov, ki bi dali priložnost za nadaljnje rovanje proti nji. V Italiji je precej švicarjev, ki so bili spoštovani in so jih puščali v miru, ali zadnje čase jih preganjajo vedno bolj. Ta dal so v Milanu aretirali tri švicarje in jih končno izgnali. Vražali so se zvečer domov in na nekem vogalu so zagledali nabit nov manifest. Radovedni, kaj je, so ga sneli, med tem pa so prišli fašisti, jih zgrabili in odgnali na policijo, češ da so strgali »manifest zmaček«. Ta manifest je imel naslov »Straža na Brennerju«. Policijski ravnatelj bi bil švicarje rad izpustil pa se je bal fašistovske jeze. Radi tega »delikatne« so bili vsi trije švicarji, bančni uradniki, odpuščeni iz službe in so se mogli po tem vrniti domov, ne da bi bili še kaznovani, kakor so fašisti ukazovali.

Oni manifest pa je znamenit. Obsega nastopne zanimivosti. »Današnji Italijan je neprekosljiv. On je več vreden kot tisoč inozemcev, in Italijanski izdelek so najboljši na svetu. Vsak inozemec mora torej stopiti na italijanska tla z versko spoštljivostjo. Brenner ni cilj, marveč točka za izhodišče.« V Švici dobro vedo, kaj to pomeni in kam to meri.

Fašistovski časopisje smešiti Švico in »Popolo d'Italia« je pred kratkim pisal tole: »V Švici je kakor v Nemčiji skoro vse prepovedano. Kdor bi rad vrnil proč kosček papirja, mora s klobukom v roki povprašati službojučega stražnika. Mleko je tenko, sadje je grenko, meso trdo, vino pobarvana voda, račun nezalisan. Zaka le še hodijo Italijani v to deželo. Iz plinskih lokalov v Curihu, Bernu, Lucernu, ki so v resnici razmeta vsiljivih natakarih, nosijo domov posebno vrste brenosti, proti kateri bi trebalo varstva, kakor proti kugli.«

Po Tičinu se opaža že dlje časa italijansko rovanje. Za sedaj trdi še Mussolini, jevo glasilo, da je razpoložen v Tičinu tako, da bi se prebivalstvo raje priključilo morda k Pomerju (Pommern), kakor pa k Italiji, ki bi mu dala avtonomijo kakor Reki. (Ako bi prišli Tičinci na Reko in se poudili o njenih razmerah, bi si želeli še bolj daleč proč od Italije!) Italijani hočejo sedaj objavljati zgodovino italijanske Švice in tudi pri tem zasledovati svoj cilj. Rektor univerze v Parizu je v Mussolinijevo listu objavil manifest za izdajanje »zgodovinskega arhiva italijanske Švice«. Nalogo je prevzela »Societa Palatina«, ki je ustanovljena v svrhu razširjevanja italijanske kulture in jezika v inozemstvu in povsod tam, kjer je njuno naravno razširjevanje ogroženo, pri čemer se je oprliti pred vsem na italijanska ozemlja, ki so še danes pod tujsimi vladami, v prvi vrsti na italijansko Švico. Mussolini je rekel svoj čas v parlamentu, da porabi Švica razmeroma štirikrat več za obrambne svrhe kakor Italija in neki milanski list je takoj izračunal, da bi bila vojna sila Italije napram Švici samo 2:1, ne upoštevajoč ogromnega se Švico zvezanega alpskega branika s svojimi ntrdbami ...

V Švici močje, vojaški budget 55 milijonov frankov narašča in menda ni bilo zgolj slučaj, da so nad Locarnom, ko se je tam mudil Mussolini, grmeli maneverski topovi, da se je razlegalo po tičinskih dolinah in se je vršila konferenca dejanski pod topovi na hribu Ceneri.

Na splošno željo prinašamo zopet najboljši do sedaj izdelani:

HARRY PIEL-film Hajduk od Monte Diavola ali

= ZIGANO =

Senzacionalni Volefilm v 8. delanjih

Snov je vzeta po znanem romanu »Fra Diavolo«. V glavni vlogi splošno priljubljeni in neprekosljivi

Harry Piel glavno žensko vlogo igra idealno lepa: **Harry Holm**

Senzacije, ki jih Harry Piel izvaja v tem kolosalnem filmu, prekašajo vse dosedanje Harry Piel filme.

Senzacionalni film »Zigano« se predvaja

samo 2 dni.

Predstave danes ob: 4., 1/6., 1/8., 9. — Predstave jutri na praznik ob: 3., 1/5., 6., 1/8., 9.

Prvovrstni umetniški orkester svira pri vseh predstavah.

Izven programa: Ljubljankinje in Ljubljanki v filmu. — Hitite, da ne zamudite v

ELITNI KINO MATICA

vodilni kino v Ljubljani.

Specijalna mehanična delavnica za popravo pisalnih, računskih in drugih strojev **LUDOVIK BARAGA**, LJUBLJANA Telefon 980 Selenburgova ulica

V. I. Krizanovska:

V kraljestvu nesmrtnih

Roman.

Supramati je stopil k postelji in se nagnil nad težko bolnim vikontom. Kot zdravnik je takoj spoznal, da leži pred njim umirajoči; toda nikoli ni spoznal v tem izčrpanem in koščnem telesu Lormeila, če bi mu Pinçon ne povedal, kakšna usoda je zadela vikonia.

— Vikont! — je dejal princ in se dotaknil umirajočega.

Bolnik je odprl oči, iztegnil svoje drhteče roke ter vzkliznil:

— Supramati! Moj plemeniti pokrovitelj!

— Ubogi prijatelj! Kako mi je žal, da nisem prišel prej odnosa da nisem vedel, da ste tako nesrečni. Pa tudi zdaj še ni prepozno. Zastaviti hočem vse sile, da ne boste več trpeli pomanjkanja.

— Hvala vam, Supramati, za plemenite namene. Toda na tem svetu mi je potreben samo grob. Umreti ... umreti ... to je edina moja želja. Čujte, Supramati! Če mi res hočete storiti zadnjo uslugo, tedaj poskrbite, da me pokopljete dostojno ne pa vržete v skupno jamo.

Supramati je svečano obljubil izpolniti mu to željo in tako sta se poslovila. Pred odhodom iz

naročil Pinçonu, naj olajša vinkotu zadnje ure in naj ne štedi za izdatki, ki mu bodo povrnjeni.

Življenje v Parizu Supramati ni posebno zanimalo. Vse njegove misli so bile posvečene boždnosti. Privadil se je samoti, neumornemu delu in občevarju z onim svetom. Pogosto se mu je prikazal v laboratoriju Ebu-Ari ali kak drugi duh in mu s pomočjo posebnih znakov razlagal skrivnosti posmrtnega življenja. Pariška družba je bila Supramatiju do skrajnosti zoperna. Ženske so bile take cinične, da se jih je princ skrbno poznale. Ker je bil življenja v tem moralnem močvirju že do grla sit, je sklenil skrivaj odpotovati. Dahirja so smatrali vsi za njegovega brata. In tako so nekega jutra vsi trije neopaženo zapustili Pariz in odpovali v Benetke.

V Benetkah jih ni nihče spoznal. Oskrbnik dvorca je bil pravčasno obveščen o njihovem prihodu in tako je bilo za sprejem vse pripravljeno. Prvi dan so preživeli v dvorcu, kjer je Supramati vse spominjalo na blažene trenutke, ki jih je preživel s svojo mlado ženo. Tudi Nara se je rada spominjala, kako neroden je bil Supramati, kako slabo je igral spočetka vlogo mladega princa in kako navdušen ji je prisegel večno zvestobo, pa jo je kmalu prav tako navdušen prelovil. Dahir se je od srca smejal obema, ko sta se

povedovala o dogodkih pred štiridesetimi leti. Drugi dan so šli vsi trije v gledališče. Bila je operna predstava, in naše znanke je zanimala nova italijanska glasba.

Baš se je dvignil zastor, ko je stopila Nara s svojima spremljevalcema v ložo. Med prvim odmorom so začeli ogledovati občinstvo, da bi našli kakega starega znanca. Toda v svojih starih in skručenih starih je bilo težko spoznati nekdanje kratosice in elegantne gospode, ki so tako navdušeno dvorili Nari. Nekateri so začudeno gledali Supramati in Naro. Spominjali so se le, toda zdaj ju niso več spoznali. Čudili so se, da sta tako zelo podobna nihovima nekdanjima znanecema. Supramati se ni dosti zmenil za radovedne oči, ki so se neprestano obračale na njegovo ložo. Kar je zadržel in rameril daljnogled na nasprotno ložo. Tam je sedela plavalasa mladenka, zelo lepa in elegantna, ter veselo kramljala z nekim gospodom, nabirše svojim ljubčkom.

— Ne! Ali vid'š to žensko v beli obleki? To je Liliana — Narajanova žrtev, čije usoda ti je znana, — je zašepetal Supramati ženi na uho.

Nara je naglo namerila daljnogled na omenjeno ložo, toda tisti hip je tudi dama opazila. Vsa se je tresla, pahlača ji je padla iz rok, prebledela je in se naslonila nazaj.

— Nara! Nara! Zvede se te lotila svojega ostud-

nega poklica. S pomočjo življenjskega eliksirja si je ohranila mladost in lepoto, toda v njenih očeh ni videti sreče, — je odgovorila Nara.

Cez hip je pripomnila:

— Govoriti moraj z njo, Supramati. Morda je pa zapravila vse premoženje tako, da se mora zopet prodajati.

— Zdi se mi, da ugledu zakonskega moža ne bo posebno prijetno, če posetim tako žensko, — je dejal Supramati smeje.

— O! Ne bom ljubosumna na tako vzornega moža, kakor si ti, dasi te Liliana strastno ljubi, — je ugovarjala Nara ironično. — Kar pogum. Morda pa lahko priskočiš na pomoč nesrečni žrtvi razuzdanosti. Ne smeš pozabiti, da je Narajava krivljene nesreče in zato morava skrbeti zanj.

— Prav praviš. Takoj jutri jo posetim. Zdaj pa pojdem in polizvem za njen naslov.

Cez deset minut je Supramati že vedel, da se je Liliana prekrstila v Andrienne Levanti, da se je pojavila v pariški družbi pred tremi ali štirimi leti in da je zdaj ljubica zelo bogatega Toskanca, markiza Palestre.

Supramati je vedel dovolj, da je lahko napisal to-le pismo:

»Jutri ob 11. dopoldne bodite sama. Obiščem vas.«

Dr. Joža Bohinjec, ravnatelj okrožnega urada za zavarovanje delavcev.

„Gorostasnosti v bolniški blagajni“

V Vašem cenj. listu ste priobčili notico pod tem naslovom. Notica izvira iz popolnega nepoznanja dejanskega stanja in je zato bolj sposobna ustvariti slabo, kakor dobro. Zato je potrebno napisati besedo, ki stvar označi tako, kakor je.

Notica kritizira dejstvo, da služkinja, katere trdi, da je bila z obzora, more biti od zobozdravnika sprejeta v ordinacijo šele več tednov potem, ko se je prijavila. To ni prijetno in povzroča razburjenje. Zeleti bi vsekakor bilo, da pacient takoj pride k zobozdravniku. Tudi je v navado prišlo, da se od nosilca zavarovanja zahteva celo več, kakor pa dostikrat more zahtevati povsem privatni pacient. Tudi privatni pacient dostikrat čaka — in v nujnem slučaju marsikdaj ne dobi zdravnika. Pa to zasebni pacienti smatrajo za navadno in samo ob sebi umljivo.

Zobna nega je v socialnem zavarovanju najkrajševa točka. Ta zdravstvena skrb je zelo draga in izdatki za zobozdravniške in zobotehniške naprave gredo v milijone dinarjev. Zobozdravniški in zobotehnični honorarji težko obremenjujejo finančno gospodarstvo. Ta stvar je pri nas v Sloveniji v nekaterih okoliših tako razkošna, da samo te naprave stanejo več, kakor znanja premije za zavarovane člane iz dotičnega okoliša. Deloma je to utemeljeno v dejstvu resnično slabega zobovja, deloma v neodgovornosti nekaterih zobozdravnikov, deloma v naravnost organiziranem in masno priglaševanju v zobno nego. Malo jih je, ki so brez karioznih zob.

Zobna nega je tvorila predmet nešteti debatam na sejah ljubljanskega ravnateljstva okrožnega urada in na podlagi suhih dejstev je bilo soglasno ugotovljeno, da te dajatve presegajo normalno in da je treba reformirati na slabše, t. j. da se zobna nega znatno meji. Menja se bila soglasna in hodo morala biti vedno soglasna, ako take vrste izdatki ne bodo v skladu s celotnim finančnim gospodarstvom.

Po besedni interpretaciji zakona zobna nega ne spada med zakonite dajatve. Z ozirom na veliko važnost higijene zobovja pa je uprava zavarovanja zakon ekstenzivno interpretirala in zobno nego kot izredno dajatev uvrstila med dajatve iz naslova zavarovanja. S tem hoče uprava vršiti važno preventivno zavarovanje, da preprečuje najrazličnejše, zlasti žlečodne bolezni. Votol zob ni bolezen, manjkajoči zob tudi ne. Toda vse to ima lahko za posledico težka obolenja. Drugo je boleč zob. Edino to se more po besedilu zakona označiti kot bolezen, ki opravičuje do zdravljenja, navadno z izruvanjem.

Ker nega zobovja ne spada med redne zakonite dajatve (ker ni v skladu z medicinsko definicijo pojma bolezen) in ker je taka nega zvezana z izredno visokimi stroški, zlasti, ako se dela vrše izven lastnih ambulatorijev, so v drugih državah te dajatve skrajno omejene in odvisne od zelo strogih predpogojev. Tako je n. pr. v Avstriji predpisano večletno članstvo (točno se ne spominjam: dve ali tri leta). To je: oseba mora biti že več let zavarovana, da pridobi pravico do zobozdravniških naprav.

Edino ruvanje zob je neomejeno. Ta princip je gospodarsko in tudi socialno zdrav. Denar socialnega zavarovanja ni za to, da ga izčrpa oseba, ki ni nikdar bila v zavarovanju priglajena in se trideset ali štirideset let ni brigala za svoje zobovje. Naenkrat pa pride v službo in takoj čuti potrebo po plombah in zobnih protezah. Nekatere države omejujejo tako izkoriščanje s predpisi, po katerih mora zavarovani član z znatnim zneskom prispevati k stroškom. Ponekod so od zobne nega izvezli družinski člani. Vseh teh omejitev pri nas ni (razen za zobne proteze) in vlada izredna liberalnost, ki pa seveda egoistično pojmovano more pripeljati v nevedrnost. Zlasti med služkinjami, odnoso njih delodajalci je ta liberalnost slabo pojmovana, tako da služkinje in podobno tvorijo močno pasivno postavko v gospodarstvu našega zavarovanja. K temu pa se pridružuje še nestrpnost, ako ne more biti takoj ne izvršeno. Nič ne presoja stvari le po svojem slučaju. V Ljubljani vrše zobozdravniško službo za uradove člane trije zdravniki. V več zdravniški skleniti pogodbo je uradu iz najrazličnejših razlogov nemogoče. Predvsem ni zobozdravnikov. Dnevno je v Ljubljani novih prijavov okoli 40, torej na zobozdravnika nad deset. To število je odločno previsoko, zato je pacijente porazdeliti na več dni. Druga izhoda ni. Tako se povsem naravno dogodi, da mora pacient čakati šest tednov in več. Človeški razum pa je iznajdljiv. Zato oni, ki misli hitro vse urediti v svojih ustih pride in trdi, da ima „strašno“ bolečino. Nekateri bolečine dejansko imajo, vidno ali nevidno, pretežna večina pa bolečine le fingira. Razumljivo. Nič ne rad ne čaka. Radi fingiranih bolečin morajo trpeti tudi oni, ki imajo resnične bolečine; uradnik mora biti tudi pri slednjih skrajno previden, ker jih pač v srce ne vidi. Toda kjer bolečine kažejo vidne znake in član vztraja na takojšnji pomoči, se mu ista tudi nudi. Toda, ako zdravnik predlaga izruvanje bolečnega zoba, bolečine ne navadno minejo in član raje čaka. Težko je biti človek v vseh slučajih. Radi enega ali par slučajev, ki so pri tako ogromnem prometu normalen pojav objektivno kritičen človek ne more govoriti o gorostasnosti, zlasti, ako je informiran, da ravno zobozdravniške dejanske dajatve tvorijo izredno visoko postavko v uradovih bilancah.

Ne tajim, da taki nedostatki ne zahtevajo remedure. Zato je urad zidal tudi svoje lastne zobozdravniške ambulatorije, da na eni strani zniža visoke izdatke, na drugi strani pa, da more nuditi hitrejšo pomoč. Pri socialnem zavarovanju poleg pravic obstojajo tudi dolžnosti. Izraz te dolžnosti mora biti v prepričanju, da je socialno zavarovanje organizirana zdravniška skrb in da je z denarjem zavarovanja institucija štediti vsaj tako, kakor z lastnim denarjem. — Kar socialno zavarovanje nujno potrebuje, je ljubezen do njega. Brez te ljubezni je zavarovanje mrtlo, ki ne more razglašati dš v eno voljo: iz zavarovanja ustvari našo najmočnejšo in najvažnejšo kulturno in zdravstveno institucijo.

Pač pa je dal Miroslav prepeljati v grobnico tudi zemsko ostanke svojih staršev in Planine, kjer je Vilharjeva rojstni dom. Kakor znano, je imel Miroslav Vilhar grad Kalce med Zagorjem in Knežakom. Grad je podedoval njegov sin Evgen, ki ga je pozneje prodal skupini domačih kmetov ter se preselil s svojo ženo v Šiško pri Ljubljani, kjer je umrl kotecem februarja 1915. Zena, ki je umrla par let pred njim, je zapustila vse svoje lepo premoženje Družbi sv. Cirila in Metoda, a mož je užival do smrti obresti. Oba je D. sv. CM. dala prepeljati v Knežak v rodbinsko grobnico, kjer ju je že pričakovala edina hčerka, ki je umrla celica v cvetu mladosti. Nad grobnico v kapelici imajo vsi pokopani člani rodbine napis. Od smrti Miroslava Vilhara je poteklo že 54 let (4 leta 1871.). Izmed potomcev živi menda edino še g. Pr. Ser. Vilhar, priznani glasbenik v Zagrebu. V Postojni pokopni Miroslav Vilhar ni nikoli stalno bival. spomenik so mu postavili tam le zato, ker je Postojna centrala Notranjske, kamor prihaja največ tuincev.

— Slovenska žena, narodne delavke, matere, vzgojiteljice, kličemo Vas na pomoč! V zadnjem času se je poslovanje družstva »Atena« tako razširilo, da množični odbor komaj zmaguje svoje delo. »Atena« deluje na principu, da je vsaka posamezna odbornica določena, izvršiti svoje odmerjeno delo in ni le glasovalka ali posvetovalka v organizaciji. Delo je razdeljeno po odsekih, vsak odsek ima svojo ločeno upravo. In tako raste, neprestano napreduje — »Atena«. Poleg telesno-vzgojnega dela ima resiti važno socialno in prosvetno nalogo. Kličemo Vas danes, da nam pomagate pri poslovanju Ortopedskega zavoda, pri upravi Marionetnega gledališča, pri aranžmanu »Pravilnih večerov za mladino«, pri odseku za »Otroško igrišče«, pri telednevem, glasbenem, plesnem, dramskem, lahko-atletskem, rokometnem in zimskem tenisu, odseku. Rabimo organizatorice, zapisničarke, sportno referentke, igralce in glasbenice, vrtarice itd. Vabimo k delu vsaktero, ki ima smisel za idealno delo za narod, za našo mladino. V tem delu leži zadoščenje. — Pismene prijateljice spremljajte tajništvo »Atena«, Aleksandrova cesta 2, III.

— »Slovenski Prebude« št. 7. in 8. je pravkar izšla. Vsebine: Članek: R. Künzler - Jizerski: Poraz Poljske v svetovni vojni. Jos. Vuga. Korotanski Slovenci. njih usoda pred razpadom Avstrije, oh plebiščni in no niem. Dr. Jos. Slavik: Ruske politične stranke ob času svetovne vojne. Dr. D. Prohaska: Sbrhovatska književnost. S. Zoch: Shod slovenskih kmetov. Ad. Černy: Frant. Kvanil Razlogi po slovenskem svetu. Jugoslavija, Bolgarija. Poljska. Slovenski narod v tuji državi. Slovenske manjšine. Književnost. Vreda in umetnost.

Danes ob 20. akademija
Ljubljanskega Sokola
v Narodnem domu

Sodišče

— Ljubosumnost med kmetci. Ceti. Ilija Dermastja, posestnikova žena v Smartnem pod Smarno goro, je od zadnjega pusta zelo ljubosumna na sosedo Meto Jera. Ljubosumnosti je dal povod neki ples, ko sta se njeni mož in brhka Meto zavrtela. Pozneje sta se Meto in njen mož skupno vozila v Ljubljano. Ljubosumna Cecilija je tam poleti ustavila na poti Meto, ko se je ta vračala s svojo 15letno hčerko s polja, ter začela glasno vpiti, da so tudi drugi ljudje slišali, naj ne pritiska za njenim možem itd. Priporočala ji je v banalnem tonu krtačo. Seve tudi Meto ni molčala, temveč je bila zabrusila Ceciliji, naj se spomni na svoja mlajša leta, češ da ni nobena tako grdo živela, nobena ni imela toliko dedcev itd. — Obe sta vložili tožbo, obe je sodnik obsodil na 100 Din globe in takse, a obe sta se pritožili. Mož Dermastja je izjavil, da Meto ni pritiskala za njim, temveč sta bila v tem pogledu oba »gila«. Deželno sodišče je obe pritožbi zavrnilo. Vsekakor pa se bo med tekmovalkami kmalu nabralo novo gradivo za novo predstavo pred sodiščem.

— Hudica je klicala za pričo. Polona Lipuž iz Linhartove ulice je silno razburjena in histerična ženska. Nedavno je s nogo brcnila sosedo Marijo Prošek v stegno s tako silo, da ji je prizadelja lahko telesno poškodbo ter je bila zato obsodena na 3 dni zapora, 100 Din odškodnine, takso in stroške. Polona pa se je pritožila ter vpila pri prizival obravnavi: »Hudica me naj priči vladarje, ako ni res, kar pravim. (Glas iz avditorija: »Saj se te hudici boji!«) Zena je postajala čim dalje bolj divja ter zbežala iz dvorane, še preden se je senat vrnil iz posvetovalnice. Upoštevala je silno razburjenost, ki meji že na abnormnost, ji je senat izpremenil zaporno kazen na 200 Din globe.

— Navljanje cen. Proti kamniškemu mesarju Maku Rojcu so bile vlozene tri ovadbe, da je tekem letošnje spomladni pre dravo prodal meso, tako je na primer 4. aprila prodal kravje meso po 19 Din, do čim je bilo v Ljubljani po 17 Din. Kravo je kupil po 8 Din, torej ga je veljala 18.744 K. za meso je izkupil 24.950 K. torej je imel čistega dobička 5725 K. Zdržuje enega po močnika, kateremu plačuje poleg polne hrane 500 Din mesečno. Za mesnico plačuje 200 Din mesečno najemnine. Ker pa je razen te krave kral v enem tednu še 1 telico, 1 tele in 1 svinjco, je bil dobiček vsekakor znaten, ker se morajo vsi stroški na vse klanje razdeliti, ne pa samo na kravo. Pri teletu je imel čistega dobička 1062 K. Izvedene (šišenski) mesar Brecljnik je upošteval vse stroške (brusenje nož, mila, perilo itd.). Rojce je bil obsodjen prvič na 24 ur zapora in 200 Din globe, drugič pa na 48 ur zapora. Proti obema obsodbama se je pritožil, toda deželno sodišče je vzklikalo, ker je nepobitno dokazano, da je vsi soko prekočali običajni najvišji dobiček 15 odstotkov.

Danes in jutri: 1. decembra 1925.

Ker je film oddan v Beograd se predvaja samo 2 dni.

II. DEL IN KONEC
senzacionalnega pustolovnega romana
„Polet okoli sveta“
INDIJA — EVROPA

Drugi del prekaša vse do sedaj videno! Senzacionalne pustolovne atrakcije, — skok iz aeroplana, ki leti z največjo brzi no, — morilec iz Colombe razkrinkan, — velika karavana indijskih slonov, — indijski fakirji, — opium beznice, — potres v Yokohami, — aeroplan kot železnica, — slavnosten sprejem tetafcov v Parizu, — Poleg napeto zanimive vsebine, katero igrajo sloviti umetniki Ellen Richter, Brunu Kastner, Anton Pointner, Reinhold Schünzel, vidimo najlepše kraje sveta, kot Britsko Indijo, Malajske otoke, Bunda otoke, Kino, San-Francisco, New York, Azora in Pariz.

Ta film mora vsak videti, tudi tisti, ki l. dela ni videl — Pri začetku II. dela kratak opis I. dela!

Predstave danes ob 4., 6., 8. in 9. uri, na praznik 1. decembra ob 11., 3., 5., 6., 8. in 9. uri. Mladini vstop dovoljen samo popoldne!

„KINO DVOR“

Sokol Slovesna otvoritev sokolske dvorane v Gornjem Logatcu

Naša divna Notranjska je zopet obogatela za eno sokolsko trdnjavo. Na Zgornjem koncu Gornjega Logatca tja proti Planini se dviga pomosna s'ayba gornjelogaške Sokolskega doma. Zunanost doma še ni dokončana, pač pa smo večeraj na slovesen način otvorili dvorano. Dvorana je dosti prostorna, je visoka in zračna, ima krassen oder, lepo galerijo in balkon in električno razsvetljavo. Ni še vse tako kot bi moralo biti, vendar ti slehera stvar priča o veliki ljubezni in vnemi, s katero je delalo mlado in staro na tem domu. Vsemu temu delu častno načelujeta starosta župan Puppis in tajnik notar Tavzes. Gorenjelogaški Sokol se je z izbranim sporedom vselil v to dvorano. Društveni tamburaški zbor je nastopil pod vodstvom brata Derganca z domačimi in jugoslovanskimi komadi, društveni mešanji zbor je zapel pod vodstvom brata učitelja Doljaka mične pesmice. Deca je nastopila, naraščaj smo videli in člani in članice so pokazali svoje. Najbolj so se pač odlikovale članice in pristrčna je bila igra s koničke ženske dece. Brat tajnik notar Tavzes je pozdravil goste, podal zgodovino stavbe in bodril domačine k vztrajnosti, da bo delo čim prej končano. V imenu Sok. Saveza je izpregovoril brat prof. Bajželj, za župno starištvino pa brat Kregar. Društvo za Zgradbo sokolskih domov in Zveza kulturnih društev je bila zastopana po direktorju Jugu iz Ljubljane, ki je v navdušenja polnem govoru očrtal pomen dvorane za splošno kulturo, pel slavo Sokolu in lepi jugoslovanski domovini in državi. Dvorana je bila nabit polna in kar je na stvari najbolj razveseljivo, prisostvovalo je tej otvoritvi izključno skoraj sam priprosto domače ljudstvo. Po sporedu se je razvila iskrena zabava, pri kateri so postregle gorenjelogaške gospe na čelu z gospo županovo, notar Tavzesovo in Dergancevo na najbolj ljubezni način. Bil je lep dan za Gorenji Logatec, ki nosi odslej naprej s to sokolsko stavbo daleč in vsakemu viden znak svojega napredka. Kaka razlika med nami in onimi tam za našo granico. Tam polno vojašnic, pri nas pa se dvigajo sokolski domovi kot čuvarji jugoslovanske ideje, kot trdna straža in živ ipomniki za one brate onkraj meje. Če zidajo tam preko nebroj vojašnic, so naši sokolski domovi še več kot vojašnice. Kajti oni družijo pod svojimi krovi navdušene Sokole-vojake, ki se bodo na en klic dvignili in zanesli svobodo k onim, ki zasluženi hrepene po nas. — Zdravo!

— Sokol I. sporoča svojemu članstvu, da proslavi v torek 1. decembra na Taboru praznik »Ujedinjenj«. Ob 20. predavanju br. staroste, nato zaprtega novo vstopnega članstva. Za članstvo, ki je pristopilo v tem letu, udeležba obvezna. Po predavanju in zaprskem družabni sestanku v prid skladu JSS. Odbor.

— Ljubljanski Sokol. Miklavž je obljubil, da poseti kakor doslej še vsako leto, s silajnim spremstvom sokolsko dečo v društveni telovadnici v Narodnem domu in sicer 5. decembra ob 4. popoldne. Na večer istega dne in v istih prostorih pa se bo prikazal članstvu s pomočeno tropo peklenskih kov. Toliko za danes v vednost sokolski deči. cenj. roditeljem in članstvu. 2212.n

— Ljubljanski Sokol. Za soboto 28. t. m. določeno predavanje društvenega zdravniškega odseka se vrši v četrtrek dne 3. decembra t. l. točno ob 8. zvečer v društveni čitalnici v Narodnem domu. Predava brat dr. A. Košir. 2211.n

— Ljubljanski Sokol pozivlja svoje članstvo, da se v čim največjem številu udeleži velikega koncerta, ki se vrši v torek na narodni praznik v unonski dvorani v korist novinarskemu penzijskemu fondu. 2213.n

— Izredno zanimiva novosti obeta telovadni del soreda akademije Ljubljanskega Sokola dne 30. t. m. v telovadnici Narodnega doma. Kot prvi je Ljubljanski Sokol postavil v svojo telovadnico nekaj švedskega orodja. Da pokaže tudi širšemu občinstvu izredno izdatost vaj na švedskem ribstvo, nastopi na tej akademiji vrsta članic in vrsta članov na tem orodju. Ker je to orodje pri nas še čisto nepoznano, bo gotovo

zanimala ta točka vsakega, zlasti pa one, ki so jim moderne smeri telesne vzgoje pri sreč. Drugo novost pa pokažejo naši najboljši telovadci pri skupinskih khratnih vajah na treh krogih. Kdor je videl naše najboljšo posamezno na krogih, si lahko ustvari sliko vrhunške trojice v težkih letošnjih izvedbah. Pa tudi ostale točke so nove, izredno težke in lepe. Program je tako pester in toliko obljublja, da ga enakega že dolga leta nismo videli. Akademijo prične točno ob 20. uri, na kar posebno opozarjamo. 2010.n

— Sokol Šiška vabi vse svoje članstvo in naraščaj, da se udeležijo polnoštevno proslave praznika Ujedinjenja, ki se vrši 1. decembra ob 10. uri v telovadnici z vsporedom: Slovnostni nagovor staroste, predavanje, deklaracije, slovesna zaobljuba novega članstva itd. — O d o b e. 2214.n

— Loterija na Taboru. Vse in vsaka srečka taborske loterije je polnoveljavna, naj si je kupljena danes, večeraj ali lanske leto, jutri ali prihodnje dni, naj je onemljena z datumom 15. decembra ali ne. Z eno besedo, vsaka kupljena srečka drži. Vsaka drugačna razlaga v tem oziru je nepravilna. Zdravo! Loterijski odsek Sokola I. na Taboru. 2221.n

— Še 14 dni in dan sreče je tu za vse tiste ljudi, ki so si že nabavili loterijske srečke Tabora ali pa si jih še preskrbe tekom teh dni. V torek 15. decembra se namreč vrši nepreklicno loterija na Taboru.

Največja senzacija kinematografije bo:

Proračun ministrstva pošt in brzojava

Po izjavi ministrstva pošt in brzojava dr. Superine je proračun njegovega resorata aktiven. Dohodki so znatno prekočali izdatke. V novem proračunu odpade na ministrstvo pošt okroglo 480 milijonov dinarjev, toda finančni minister je dal obvezno izjavo, da se lahko porabi ves prebitik dohodkov, ki je preliminiran na 500 milijonov, za zboljšanje telefonskega in brzojavnega prometa. Poštno ministrstvo dela na tem, da se spoje ne le vsi politični in trgovski centri z direktnimi telefonskimi zvezami, nego da dobe vse občine v državi telefone. Zboljšala naj bi se tudi telefonske zveze z inozemstvom, osobito z Madžarsko, Avstrijo, Italijo in Češkoslovaško.

Te dni bo otvorjena direktna telefonska zveza med Zagrebom in Beogradom. S tem bo ustrezno trgovskemu svetu, zlasti izvozničarjem, bankam itd. S to progo dobimo tudi direktno telefonsko zvezo Beograda z Ljubljano in Sušakom. Pripravlja se tudi nakup materiala za direktno zvezo med Zagrebom in Splitom, ki se odpre spomladi. Ministrstvo pošt se peča tudi s problemom komercijalizacije. S tem bi se mnogi pristadilo na izdatkih za osobe, kakor tudi na materialnih izdatkih, ker formalistični predloži zakona o državnem računovodstvu faktično ovirajo dobavo potrebne materiala. Odobreni so nadafle tudi krediti za dozdavno poslopja, v katerem je glavna pošta in poštno ravnateljstvo v Zagrebu v svojo instalacije avtomatične telefonske centrale. Dovoljen je tudi kredit za novo pošto poslopje na glavnem kolodvoru v Zagrebu, dalje za novo pošto poslopje v Šišku, za centralno pošto skladišče v Novem Sadu, za novo pošto poslopje v Kninu, del kredita za novo pošto poslopje v Beogradu, za novo pošto poslopje v Skoplju itd. d.

Darujmo za sokolski Tabor!

Prosveta

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

Drama.
Začetek ob 20. zvečer
30. novembra, ponedeljek: Krpan mlajši.
Red A.
1. decembra, torek zaprto.
2. decembra, sredo: Za narodov blagor.
Red D.
3. decembra, četrtek: Veronika Deseniška.
Red C.
4. decembra petek: Zapeljivka Red E.
5. decembra sobota: zaprto.

Opera.
Začetek ob pol 20. zvečer
30. novembra, ponedeljek zaprto.
1. decembra, torek: Proslava narodnega praznika. Koncert in balet »Licitarsko srce«. Izven.
2. decembra, sredo: Mrtve oči. Red E.
3. decembra, četrtek zaprto.
4. decembra, petek: Eva. Red B.

Po zaključku Marčičeve kolektivne razstave v Zagrebu

Slovenski slikar Rudolf Marčič, ki je — kakor znano — nedavno priredil v zagrebškem Oficirskem domu razstavo svojih slik, je imel s to prireditvijo zelo lep moralni in materialen uspeh. Kritika se je enodušno izrekla o njegovih delih zelo laškavo, kar je tem večje vrednosti, če vzamemo v obzir, da je Zagreb, kar se tiče umetniških razstav, na razmeroma visoki stopinji. Navajamo iz zagrebške kritike najznamenitejše stavke:

»Jutarnji List« piše: »Interes publike je tem večji, ker tokrat v razstavi ni našla nobene »vege« zuma, nego vsakomur razumljivo lepo in pozorno našega divnega Jadrana in naših Alp...»

V »Der Morgen« sta izšli dve oceni. Prvo je spisal S.—s., drugo znani umetnik historik Kršniav. Prvi hvall našega slikarja za kar najbolj laskavih besedah, naglašajo srednjo pot, po kateri hodi, ki pripušča gledalcem očesu njegove pravice. V nadaljevanju piše: »ni mogoče govoriti o Marčičevih slikah brez navdušenja...« in »Marčičeva razstava dokazuje, da je mogoče prav izvrstno istodobno vporabljati nove umetniške smeri poleg starih in da se medseboj izpopolnjujejo, če zna umetnik iz vsake vzeti to, kar je najboljšo in če in spravi v sklad.« Kršniav imenuje to oceno izvrstno ter pripoveduje, da je srečal modernista, ki mu je zaman dovedoval, da je Picasso po lastni izjavi postal fu-

turist samo iz reklamnospekulativnih namenov. Poziva one, ki jemljejo umetnost resno, naj posetijo razstavo.

V »Novosti« priobčuje laskavo oceno M. D. Gjurič, ki hvali posebno Marčičeve gouache - slike.

K.—c. piše v »Umetnost« o razstavi ter pravi o njem, da je pažnje vreden ter ga priporoča zagrebškemu občinstvu.

V »Hrvatskem Listu« imenuje Stj. Mijić Marčiča rafiniranega umetnika. Nato piše: Vse te slike imajo odlike umetniškega čopila: globoko opažanje vseh najfinjših nijans, harmonije kolorita, toploto in izvanredno kompozicijsko barv, pesniške intuicije ambijenta... itd. Ostali kritike nam žal niso na razpolago.

V zadoščenje nam je, da moremo poročati o lepem uspehu našega umetnika, ki je eden najuglednejših članov umetniškega kluba »Vesne« v Ljubljani. To zadoščenje naglašamo zato, ker je doživel Marčič od ljubljanske pisane in nepisane kritike povodno razstavljanja v Jakopičevem paviljonu traskatero omalovaževanje.

Marčič je prodal polovico vseh (60) razstavljenih slik in dobil obenem sedem novih naročil. Takega materialnega uspeha že dolgo ni doživel noben umetnik v Zagrebu.

— Ljubljansko gledališče proslavi narodni praznik z operno predstavo ob 1/2 20. Na sporedu je državna himna, koncertni del in Baranovičev balet »Licitarsko srce«. Koncert obsega Poličevo preigro k »Smrti majke Jugovič«, Irolig iz »Gosposvetskega sena« in pet Adamičevih skladb. Koncert in balet bo vodil ravnatelj Polič. — Predstava bo izven abonmaja.

— Šentjakovski oder v Ljubljani. V ponedeljek, dne 30. novembra: »Veleja«.

V proslavo narodnega praznika ponavlja danes šentjakovski gledališki oder izvrstno slovensko dramointon Novačanovo »Velejo«. Drama je krasna in je pri premije ri občinstvu zelo ugajala. Zlasti ugodno je vplivala lepa scenografija. Predprodaja vstopnic je v kavarni Zalaznik na Starem trgu. Posetite predstavo!

— Grob pesnika Vilharja. K tozadevni notici, da počiva pesnik Miroslav Vilhar v grobu svojega očeta v Baču brez najmanjšega napisa in da hočejo (kdo?) sedaj poskrbeti tudi za primeren spominski napis, nam poroča poznavalec razmer: Rodbina Vilharjeva ima na idealno ležečem pokopališču pri Sv. Barbari nad Knežakom izredno krasno in veliko grobnico, nad katero je kapelica. Grobnico je dal graditi pokojni pesnik Miroslav Vilhar, ne pa njegov oče.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 30. novembra 1925.

Začetek novinarskega koncerta bo šele ob 9. zvečer, ker so nekateri pevci in godbeniki zaposleni pri operni predstavi. — Opozarjamo občinstvo na to spremembo in prosimo vse posetnike, da pridejo pravočasno, ker se bo koncert ob navedenem času začel točno in se bo izvajal potem brez pavz.

— **Proslava 125 letnice Prešernovega rojstva v Kranju.** Na sestanku zastopnikov kulturnih društev v Kranju se je določil nastopni program za poklonitev Prešernovim manom dne 3. decembra: Šolska mladina, občinski odbor, zastopniki državnih in zasebnih uradov, skupina narodnih noš, društva z zastavami in občinstvo se zbere ob 11. uri na Glavnem trgu pred mestno hišo, od koder odkorakajo ob zvokih školskih fanfar in Kranja in Stražišča na pokopališče. Mimo groba defilirajo šolska mladina in položijo nanj vence z napisi. Citalniški pevski zbor zapoje pesmi na besedilo Prešernovih poezij. Osmošolec g. Joža Vilfan govori imenom šolske mladine iz Kranja, nato sledi govor zastopnika ljubljanske akademске omladine. Zastopniki ostalih društev položijo vence, zastave se poklonijo. Pevci zapojejo »Slava Prešernu« in povorka odkoraka pred Narodni dom, kjer bo razhod. Meščanstvo okraši ta dan svoje hiše z zastavami in ob 11. do 12. ure bodo vse trgovine zaprte. Udeleženci iz Ljubljane imajo ugoden jutranji vlak, ki odhaja ob 8. uri 15 min. z gorenjskega kolodvora. — **Program »Prešernove akademije«, ki se vrši dne 7. decembra, se objavi pravočasno.**

— **Novinarski pokojniški sklad.** Ni kmalu države, kjer bi bil novinarski stan tako slabo preskrbljen za bodočnost, kakor v Jugoslaviji. Druge države so že davno poskrbele za socialni položaj novinarjev s posebnimi uredbami o odnosu zakonov, ki izključujejo vsako možnost, da ostane novinar za slučaj težke bolezni ali starosti brez gnutnih sredstev. Pri nas je socialni položaj novinarjev skrajno neugoden. Vlada se do slednjih ni zanimala, da bi storila svojo dolžnost in zboljšala gnutni položaj novinarjev kot najmočnejše opore vsake moderne države, sami novinarji pa tako preobloženi z delom za druge, da pogosto nimajo časa misliti na svoje življenjske interese. Šele v zadnjem času so začeli akcijo za ustanovitev lastnega pokojniškega sklada, ki bi nudil bolnikom in starim članom JNU vsaj najpotrebnejša sredstva za življenje. Da njihova akcija brez aktivnega sodelovanja države kot take in celokupne javnosti ne more uspeti, je samo ob sebi umno. Ker v sedanjih razmerah ni pričakovati, da bi vlada v izdanih neri prispevala za novinarski pokojniški sklad in ker naša časopisna podjetja ne morejo nuditi svojim urednikom preskrbe za starost in onemoglost, so novinarji prisiljeni začasno apelirati na javnost, da jim po svojih močeh prisloži na pomoč in tako dokaže, da zna ceniti pomen njihovega dela za skupno stvar. Naša javnost je že opetovano dokazala svojo naklonjenost novinarskemu stanu in tako so novinarji prepričani, da tudi njihov apel povodno le tosnje dobrodelne prireditve ne ostane brez uspeha. Novinarski koncert, ki se vrši jutri ob 20.30 zvečer v uniojski dvorani, naj bo tudi letos dokaz, da novinarji v svojem težkem delu niso osamljeni.

— **Klerikalna hinavščina in zavist** sta preprečila že marsikatero dobro stvar za našo mesto in tako je preprečila tudi prodajo mestne obvodne parcele med Prulami in Privzom. Posrednik Henrik Franzl je namreč svoječasno zaprosil mestno občino, naj mu proda omenjeno parcelo na bregu Ljubljane, ki ni porabna za stavbišče, da jo preuredi v vrt. Omeniti je treba, da se ta parcela spušča proti Ljubljani v kotu 45°. Gospod Franzl je ponudil za kvadrat meter 15 Din. Mestni magistrat je na ponudbo postavil pogoje, da mora g. Franzl plačati za m² sveta 18 Din, da parcele ne sme zadržati, da mora postaviti lično železno ograjo na zidanem podstavku, da mora vrt vedno čedno vzdrževati in da se mora zavestiti tudi za svoje naslednike, da odstopijo občini parcelo nazaj po dnevi ceni, ako bi jo potrebovala v svoje namene. Opozarjamo na te izredno težke pogoje. O teh pogojih pa gerentski svet še ni končovalno sklepal in zgodilo se je v odsotnosti predsednika gerentskega sveta dr. Dinko Puca, ki se je mudil v Parizu, da je objavil gospodarski urad magistrata pomotoma te pogoje že kot sklep gerentskega sveta na magistratni deski. Klerikalci so zagnali hrup, češ da mestna občina kupuje zunaj mesta svet po 32 Din, v sredi mesta pa za prodajo po 18 Din. Vložili so tudi pritožbo na velikega župana. No, gerentski svet se je držal svoje poti, pa je dal svet tudi še oceniti po sodnih izvedencih. Oba sodna izvedenca sta ocenila svet kot vreden samo 12.50 Din za m², ker se ne more smatrati za stavbno parcelo in je uporaben le za njivo ali zelenjadni vrt. Radi klerikalne gonitve in pritožbe na velikega župana, kakor tudi zaradi tega, ker mu ni bilo mogoče že lesoni preurediti parcele v vrt, je g. Franzl ponudbo svedel umaknil in stvar je postala sploh brezpredmetna. Ta teden pa je »Slovenec« naenkrat začel pisati, da je cena Din 12.50 za svet previsoka za privatnika, ki niti zidati ne sme, — da si prej pisal o zapravljanju mestnega imetja, za občino pa bi bilo neprecenljivo vrednosti, ako bi tamkaj napravila park, ki bi delal čast. Iz navedenega je vsa klerikalna demagogija dovolj jasno razvidna. »Slovenec« naj nam le razloži, kakšni parki se morejo napraviti na bregovih Ljubljane in zlasti še na

Prulahi. Mogoče bi se »Slovenec« informator v tistem parku lahko po hlačah drsal v Ljubljano, če bi pa Prule s tem na lepoto kaj izrednega pridobile, pa je drugo vprašanje. Šentjakobčani ne bomo pozabili, da so klerikalci preprečili s svojimi intrigami ureditev tamošnjega obrežja Ljubljane po privatniku, pa bodo zaradi te stvari ob prvi priliki z njimi še pošteno obračunali. — **Iz poštnih služb.** Premješčen je od poštnega ravnateljstva Ljubljana k pošti Ljubljana 1 Vinko Janežič; pomaknjeni so v višjo skupino tajniki pri poštnem ravnateljstvu v Ljubljani Anton Suhač, Joško Peršič in dr. Bogdan Kurbus. — **Iz carinske službe.** Imenovan je za glavnega revizorja pri centralni blagajni v Ljubljani glavni revizor carinarne v Bohinjski Bistrici Janko Jankovič. — **Iz našega državljanstva sta izstopila** Karel Pečenik iz St. Jurja na Pesnici in Josip Konhajzer iz Boštjanja.

— **Smrtna kosa.** 29. t. m. je v Mariboru umrl g. Rajko Paninger, sodni uradnik, brat veletržca g. Brumona Paningerja in odvemika g. dr. Rikarda Paningerja. Pokojnik je bil rodom Gorican. Kakor mnogo njegovih rojakov, je tudi nlega zla usoda prisilila, da je moral zapustiti svoj domski kraj in iskati zatočišče v svobodni Jugoslaviji. Bil je navdušen narodnjak in odličan uradnik. Z navdušenjem je sodeloval pri raznih narodnih društvih, kjer se je z vsem posvečal delu za narodno stvar. Zaprta vdova in dva otroka. Pokop bo jutri 1. decembra ob 15. popoldne na pokopališču v Pobrežju. Bodi mu ohranjen blag spomin. — **V soboto** je v Šiški umrla v visoki starosti 76 let stara ga. Izabela Frank, vdova državnega zemljemera in mati sodnega oficijala g. Drago Franka. Pokojnik so vsi, ki so jo poznali, visoko čislali. Pogreb bo v torek ob 14. z Jernjeve ceste 2 na pokopališču k Sv. Križu. Blag ji spomin! — **V petek 27. t. m. je v Ljubljani umrla ga. Barba Knafelc,** soproga inspektorja državnih železnic v pok. g. Al. Knafelca. Pokojnica je uživala v vseh krogih, ki so jo poznali, simpatije in splošno spoštovanje. Bila je skrbna gospodinja in poštena. Ljubeča mati. Zorob je bil večer ob pol 16. Številna udeležba pri pogrebu je pričala kako priljubljena in spoštovana je bila pokojnica. Bodi ji ohranjen spomin, njenemu soprogu naše iskreno sožalje! — **V Santiagu** v republiki Chile v Južni Ameriki je dne 30. oktobra umrl g. ing. Bogumil Žnidaršič, brat g. ing. Cirila Žnidaršiča. Pokojnik je bil izredno nadarjen in podjeten mož. Želja da spozna svet in si ustvari v tujni svojo srečo, ga je gnala v Južno Ameriko. Sredi dela in ustvarjanja ga je zatekla kruta smrt v najlepši moški dobi 42 let. Bodi mu tuja zemlja lahka!

— **Važno za tiste, ki potujejo v inozemstvo.** Finančno ministristvo je odredilo, da smejo prodajati banke, ki jim je dovoljen promet z valutami in devizami, našim državljanom na potni list in vizum za potovanje v Anglijo, Švico, Ameriko in druge prekooceanske države največ 25.000 Din v tujih valutah, za Romunijo, Bolgarsko, Madžarsko, Grško in Albanijo do 70.000, za vse druge evropske države pa do 20.000 Din. — **Važno za rezervne oficije.** Vsi rezervni oficiji imajo se udeležiti slovenske službe božje v stolni cerkvi sv. Nikolaja na državni praznik — dan ujedinitve Srbov, Hrvatov in Slovencev — dne 1. decembra ob 10. uri. Pravoslavna slovenska služba božja se vrši ta dan ob 9. v kapeli vojašnice vojvode Mišića, pri kateri imajo prisostvovati vsi rezervni oficiji pravoslavne vere istotako se vrši slovenska služba božja ta dan ob 10. v evangelijski cerkvi, kateri ima jo prisostvovati rezervni oficiji evangelijske vere. Ob 11. uri 30 min. sprejema komandant divizije voščila v oficirskem domu (vojašnica vojvode Mišića).

— **Zakon o zaščiti dece in mladine.** V ministristvu za socialno politiko zbirajo gradivo za nov zakonski načrt o zaščiti dece in mladine. Zakon bo temeljil na modernih osnovah. Sestavlja ga sam minister za socialno politiko.

— **Zakonski načrt o avtorskem pravu.** V Beograd je prisel profesor zagrebeške univerze, dr. Milorad Stražičnik ter izročil umetnostnemu oddelku prosvetnega ministristva načrt o zaščiti avtorskega prava. — **Predloženi načrt** obsega književna, umetniška dela in vse, kar duh ustvarja na polju znanstva, tehnike, nadalje fotografske posnetke, predavanja in govore. — **Bolgarska odkodnina.** Naš sofijski poslanik g. Milan Rakitič je izročil beografskemu zunanjemu ministristvu ček v znesku 275.000 dinarjev, ki ga je prejel od bolgarske vlade kot odkodnino za porušeni most na Moravi med Nišem in Leskovcem med svetovno vojno.

— **Zdaj se stroične za cigarete ni več dobiti.** Pišelo nam: Vse se draži, a zdaj so podražili še stroične za cigarete. Baie ni več tovarov za stroične in naravnost iskati je treba stroične, ki so uporabne. Danes stane škatala stroične že šest dinarjev po vseh trafikah: ker je glavna trafika v Ljubljani v vsem najdražja, pa računata za škatalo Riz Abadije celo Din 6.50. Razmrete postajajo neznosne. Ne izda nič drugega, nego da začnemo pušiti vztrajen škralt! Ne pušimo 14 dni, pa bo red in — poštenost!

Iz Ljubljane

— **VSTOPNICE ZA NOVINARSKI KONCERT, ki ga priredi JNU sekcija Ljubljana na praznik narodnega ujedinitja dne 1. decembra ob 20.30 zvečer v veliki dvorani hotela »Union«, so v predprodati v Matični knjigarni na Kongresnem trgu. — Jutri, na narodni praznik, se dobe vstopnice od 9.—12. popoldne v veži Kina Matice, zvečer od 18. dalje pa pri koncertni blagajni v Unionu. — Opozarjamo občinstvo, da si vstopnice v lastnem interesu pravočasno preskrbi že v predprodati, da ne bo prevelike gneče zvečer pri koncertni bla-**

gajni. S tem se izogne tudi neprilicam pri garderobi. — **Za narodni praznik 1. decembra** okraši mestna občina svoja poslopja z narodnimi in državnimi zastavami. Obenem vabi soseščanstvo, da tudi ono okraši svoje hiše z zastavami.

— **Na praznik »Ujedinitja«** dne 1. decembra bo v dramskem gledališču popoldne ob pol 4. po zelo znižanih cenah pod okriljem »Zodmradka Rdečega križa« Marije Grošljeve mladinska igra: Kraljičine Vidke kresna noč. Opozarjamo na to prireditev.

— **Napredno obrtniško društvo v Ljubljani** je imelo večeraj popoldne svoj redni občni zbor. Otvoril ga je z bodrečim nagovorom zaslužni predsednik g. Rebek. Pozdravil je delegata 7veze obrtniških društev g. Bizjaka iz Celja. g. dr. J. Windischerja in dr. J. Pretnarja ter predložil lepo pismo g. Mohoriča. Pred dnevnim redom med odobravanjem zbora je prvi izpovedoril g. Bizjak, ki je podarjal potrebo enotnosti v prizadevanju obrtniških organizacij. Potem se je oglasil — živo pozdravljen — k besedi g. dr. Windischer, ki je pred 18 leti ustanovil to društvo ter v daljšem govoru opozarjal na lep napredek in izvedbi in utrditvi gospodarske stanovske organizacije in v razviti stanovske zavednosti v Sloveniji in predlagal, da bi se obrtniki ljubljanski in jeseni in zimi redno sestajali na večernih sestankih zaradi posvetovanja o gospodarskih vprašanjih. Pregledno tainiško poročilo je podal marljivi društveni tajnik gosp. Primožič, tainiško poročilo in poročilo blagajniške, slednje po poročilu revizorja, je zbor pohvalno odobril. Po končanem dnevnem redu se je oglašil k besedi zaslužni društveni predsednik g. J. Turk ter predlagal resolucijo glede Obrtne banke. Pozdravlja ustanovitev in želi filijalki za Ljubljano in mariborsko oblast. Podpredsednik g. Rebek je izpovedoril o davčnih bremenih, ki silno tlačijo obrtnika ter predlagal resolucijo, ki naj zahteva ublažitve bremen za obrtniški stan. Društveni tajnik g. F. Primožič je opozoril na potrebo živahnejšega obrtnega pospeševanja in predlagal resolucijo. Vse tri resolucije so bile z odobravanjem soglasno sprejete. G. Rebek je nato zaključil zborovanje.

„CARICA“

— „Zabranjeni raj“ —

Humor, intrige, ljubav, dvorsko življenje, ironija, drama, vse v enem filmu. V glavni vlogi Pola Negri, Rod la Rocque.

— **Večer jugoslov. — češkoslovaške vzajemnosti.** V soboto zvečer se je vršil v restavracijskem salonu na Strelišču pod Rožnikom. Začetek točno ob 7. zvečer. — **Pes volje pasme** črnorjavekaste barve, star 7 mesecev, se je izgubil. Kdor bi kaj vedel, prosim, da sporoči proti dobri nagradi: Rot Aleksander, Ljubljana, Reber št. 13.

— **Maturantskih plesnih vaj** Miklavžev večer se vrši 2. decembra. Vabil se ne razpošilja, zato si naj ga vsako preskrbi pravočasno samo in sicer v torek popoldne v arčni, v sredo popoldne pa v vel. dvorani Narodnega doma. Vstop izključno le proti vabilu. Daria se sprejemajo istotam. — **Citraški krožek** v Ljubljani sprejema nove člane vsak ponedeljek in soboto v glasbeni šoli znanega učiteljskega na Resljevi cesti. Pismene prijave naj se pošiljajo istotja. Boljši igralci in igralki posebno dobrodošli. 2009.n

— **Redka ugodna prilika** nudi se vsakomur pri nakupu čevljev, ker tovarna čevljev Peter Kozina Ko. Tržič, razprodaja več tisoč parov raznovrstnih zaostankov po lastno ceno, dokler ta zaloga traja. Vse blago je garantirano najbolje kvalitete, prodaja se pa samo v lastni podružnici Ljubljana, Na Bregu 20. 212/n

— **Začetniški smuški tečaj.** SK. Ilirija priredi inkluzivno od torka 1. decembra do nedelje 6. decembra tečaj za smučarje-zacetnike. V tečaju poučuje najboljši moči Ilirije. Tečaj se vrši brezplačno ter so vabljeni vsi zacetniki, člani kluba in neorganizirani prijatelji zimskega sporta, da se tečaja udeležijo. Vsi zainteresirani se prijavijo v torek ob 14. na dolenskem mostu, od koder se vrši skupni pohod na vezbališče na Golovcu. Ostale dni se začne vaje točno ob 14.30. 2224n

— **Otvoritev drsališča SK Ilirije** se je vsled visokega snega za par dni zakasnila; otvorenje bo predvidoma v drugi polovici tega tedna. Računa se lahko letos na tako ugodno sezono, saj je bilo drsališče lani, ko je bila sezona slaba, otvoreno 35 dni! Sezonske karte se dobe po najavljeni ceni od danes naprej pri td. J. Gorec, Dunajska cesta. — **Članstvo in juniorji Ilirije** se pozivajo jutri, v torek popoldne in popoldne na »kuluk« na klubovo drsališče, da se posneši otvoritev drsališča. 2227/n

— **Nova ženska ruta** se je našla v petek 27. t. m. na sadnem oziroma Pogačarjevem trgu. Dobi se na Poljanski cesti št. 20, stanovanje 4. — **Otvoritev drsališča SK Ilirije** se je vsled visokega snega za par dni zakasnila; otvorenje bo predvidoma v drugi polovici tega tedna. Računa se lahko letos na tako ugodno sezono, saj je bilo drsališče lani, ko je bila sezona slaba, otvoreno 35 dni! Sezonske karte se dobe po najavljeni ceni od danes naprej pri td. J. Gorec, Dunajska cesta. — **Članstvo in juniorji Ilirije** se pozivajo jutri, v torek popoldne in popoldne na »kuluk« na klubovo drsališče, da se posneši otvoritev drsališča. 2227/n

— **Zanimivo predavanje.** Klub ljubiteljev ptičarjev je povabil znamenitega kinologa in lovskega pisatelja Ludvika Merey, ki je nega pod psevdonimom Heggendorfi, ki je spisal znano veliko knjigo o vzgoji in dressuri psov ter o inteligenci živali in izdaja sedaj na Dunaju poseben mesečnik za povzdigo lovstva in gojitve divjadi, da tudi v Ljubljani predava o velenimim predmetu za lovce, za naravoslovce, posebno pa za prijatelje psov. Predavanje, ki se vrši 10. decembra zvečer s pomočjo skopitčnih slik v veliki dvorani v Zvezdi, je brez vstopnine.

— **Plesne vaje tehnikov akademikov** v torek dne 1. decembra odpadejo in se premeste na sredo 2. decembra skupno s prireditvijo Miklavževega večera. Daria sprejemamo od 14 do 18. ure v veliki dvorani Kazine. Pričetek izredno točno ob 8. uri. — Odbor. 2220/n

— **Družba sv. Cirila in Metoda** je prejela od ženske šentpeterske podružnice v Ljubljani čisti prispevek »Martinovega večera« v znesku 9820 Din. Vzgladno delavni podružnici najiskrenješa zahvala! — **Ženska podružnica** pri Sv. Pavlu pri Preboldu je priredila v korist družbi vinskih trgovcev, ki je vrgla čistih 1469 Din 50 p; vinska trgovatve moške podružnice v Šiški pa je pri nesla družbi 250 Din. Vsem, ki so sodelovali, iskrena hvala! 2008.n

— **Nemška avtomobilska razstava.** Če se namerava kdo iz Ljubljane iste udeležiti, se prosi, takoj ali pred odhodom zglasiti se pri vratarju hotela »Slon«.

— **Miklavžev večer** priredi Olepševalno društvo v Rožni dolini v soboto dne 5. t. m. v restavracijskem salonu na Strelišču pod Rožnikom. Začetek točno ob 7. zvečer. — **Pes volje pasme** črnorjavekaste barve, star 7 mesecev, se je izgubil. Kdor bi kaj vedel, prosim, da sporoči proti dobri nagradi: Rot Aleksander, Ljubljana, Reber št. 13.

— **Maturantskih plesnih vaj** Miklavžev večer se vrši 2. decembra. Vabil se ne razpošilja, zato si naj ga vsako preskrbi pravočasno samo in sicer v torek popoldne v arčni, v sredo popoldne pa v vel. dvorani Narodnega doma. Vstop izključno le proti vabilu. Daria se sprejemajo istotam. — **Citraški krožek** v Ljubljani sprejema nove člane vsak ponedeljek in soboto v glasbeni šoli znanega učiteljskega na Resljevi cesti. Pismene prijave naj se pošiljajo istotja. Boljši igralci in igralki posebno dobrodošli. 2009.n

— **Redka ugodna prilika** nudi se vsakomur pri nakupu čevljev, ker tovarna čevljev Peter Kozina Ko. Tržič, razprodaja več tisoč parov raznovrstnih zaostankov po lastno ceno, dokler ta zaloga traja. Vse blago je garantirano najbolje kvalitete, prodaja se pa samo v lastni podružnici Ljubljana, Na Bregu 20. 212/n

— **Začetniški smuški tečaj.** SK. Ilirija priredi inkluzivno od torka 1. decembra do nedelje 6. decembra tečaj za smučarje-zacetnike. V tečaju poučuje najboljši moči Ilirije. Tečaj se vrši brezplačno ter so vabljeni vsi zacetniki, člani kluba in neorganizirani prijatelji zimskega sporta, da se tečaja udeležijo. Vsi zainteresirani se prijavijo v torek ob 14. na dolenskem mostu, od koder se vrši skupni pohod na vezbališče na Golovcu. Ostale dni se začne vaje točno ob 14.30. 2224n

— **Otvoritev drsališča SK Ilirije** se je vsled visokega snega za par dni zakasnila; otvorenje bo predvidoma v drugi polovici tega tedna. Računa se lahko letos na tako ugodno sezono, saj je bilo drsališče lani, ko je bila sezona slaba, otvoreno 35 dni! Sezonske karte se dobe po najavljeni ceni od danes naprej pri td. J. Gorec, Dunajska cesta. — **Članstvo in juniorji Ilirije** se pozivajo jutri, v torek popoldne in popoldne na »kuluk« na klubovo drsališče, da se posneši otvoritev drsališča. 2227/n

— **Nova ženska ruta** se je našla v petek 27. t. m. na sadnem oziroma Pogačarjevem trgu. Dobi se na Poljanski cesti št. 20, stanovanje 4. — **Otvoritev drsališča SK Ilirije** se je vsled visokega snega za par dni zakasnila; otvorenje bo predvidoma v drugi polovici tega tedna. Računa se lahko letos na tako ugodno sezono, saj je bilo drsališče lani, ko je bila sezona slaba, otvoreno 35 dni! Sezonske karte se dobe po najavljeni ceni od danes naprej pri td. J. Gorec, Dunajska cesta. — **Članstvo in juniorji Ilirije** se pozivajo jutri, v torek popoldne in popoldne na »kuluk« na klubovo drsališče, da se posneši otvoritev drsališča. 2227/n

— **Nova ženska ruta** se je našla v petek 27. t. m. na sadnem oziroma Pogačarjevem trgu. Dobi se na Poljanski cesti št. 20, stanovanje 4. — **Otvoritev drsališča SK Ilirije** se je vsled visokega snega za par dni zakasnila; otvorenje bo predvidoma v drugi polovici tega tedna. Računa se lahko letos na tako ugodno sezono, saj je bilo drsališče lani, ko je bila sezona slaba, otvoreno 35 dni! Sezonske karte se dobe po najavljeni ceni od danes naprej pri td. J. Gorec, Dunajska cesta. — **Članstvo in juniorji Ilirije** se pozivajo jutri, v torek popoldne in popoldne na »kuluk« na klubovo drsališče, da se posneši otvoritev drsališča. 2227/n

— **Prireditve »Orjune«** v Celju, katera se vrši dne 1. decembra na praznik Ujedinitja ob 20 uri v Narodnem domu, obeta biti lepa in prisrčna. Najpša točka bo dramska vizija »Son koroskih Slovencev«, v katerem je orisano trpienje in vstajenje koroskih Slovencev. Vizijo, katero bodo izvajali člani dramskega društva, je spisal nalašč za ta večer g. Fran Roš. Vsi, ki hočejo imeti lep užitek, naj se ta večer udeležijo prireditve Orjune. — **Skupni mesečni sestanek SDS za Celje — mesto in Celje.** Okolico se vrši v četrtek dne 3. decembra ob 20. v restavraciji v Narodnem domu. — **Razstavo slik** je priredil v svojem ateljeu akademski slikar g. A. Seebacher v Gaberju. Razstava, katera bo trajala do 9. decembra, nam prikazuje zlasti slike iz celjske okolice.

— **C v evangelijski cerkvi** se vrši služba božja na praznik Ujedinitja ob 10. dopoldne.

— **„ključ“** traja kakor štirje pari drugih? Kupite eden par, pa boste verovali. Nogavice brez žiga „ključ“ so ponarejene.

Iz Maribora

— **m Občni zbor sreske organizacije SDS za srez Maribor** levi breg se je vršil v četrtek 26. novembra t. l. dopoldne v prostorih stranknega tainstva v Mariboru. Razpravljale so se važne politične in gospodarske zadeve in izvolili so se delegati za strankni kongres v Beogradu. Za predsednika sreskega odbora je izvoljen g. dr. Karol Koderman, za njegovega namestnika g. dr. Milan Goršek. Radi smotrenejšje razdelitve dela sta se v okviru sreske organizacije ustanovila okrajna odbora za Maribor in okolico ter za sodni okraj Sv. Lenart. Napravil se je načrt za delo v bodočih tednih.

Iz Trbovelj

— **Opozarjajo se vsi somišljeniki** in simpatizerji SDS, da je volilni imenik za občinske volitve razpoložen. Dolžnost vsakega je, da pogleda imenik, in če se ni vpisal, reklamira, da ga vpisajo. — **Na prvi seji gerentskega sveta** se je formiralo 11 odskov, ki so že prevzeli njim določene agende. — **Pretreke dni** se je ponesrečilo v Hrastniku ob priliki velike eksplozije neke kisljne v kemični tovarni več delavcev in inž. Ullman, ki je dobil več opeklin.

Julijska krajina

— **i Sneg na Tolminskem.** V soboto je začelo močno snežiti po Tolminskem. Sneg je pokril vsjo pokrajino do Kanala. Gorica je brez snega. — **i Gorisko učiteljsko društvo** bo zboževalo v četrtek v Trgovskem domu v Gorici. Na dnevnem redu je tudi predavanje g. Leopolda Palika o gospodinski nadaljevalni šoli. Sledijo volitve novega odbora. — **i Italijanski mečenik Kravos.** Pred 10 leti je bil ustreljen v Gorici Emil Kravos radi nekega vsiljka proti Avstriji. Fašisti so proslavili večeraj spomin na njegovo usmrtnitev. Ustreljeni Kravos je bil italijanskega mišljenja, kakor marsikateri potulčenec v Gorici, rodom pa je bil Slovenec iz Vipavske doline. — **i V sto vrstah sto slovenskih priimkov.** »Piccolo« priobčuje priimke darovalcev dolarskega prispevka. V sto vrstah izkaza dobimo gotovo sto pristnih jugoslovenskih priimkov, ki jasno pričajo, da brez avstrijskega potujevanja bi danes skoro ne bilo domačih Italijanov v Primorju!

Škoda ki so jo povzročile poplave

Več stotimilionska škoda. — 10.000 ljud brez strehe. Direkcija voda v Beogradu je po nalogu ministristva poljoprivrede in voda obšla gornji tok Save, da ugotovi škodo, ki so jo povzročile poplave, ter predloži načrt glede preprečenja poplav v bodočnosti. Glasom poročila so bile katastrofalne poplave v okolici Bosanske Gradiske. Vsed poplave Vrbasa je bil porušen nasip na Jurkovići in Vrbaški. Voda je odplavila 16 tisoč hektarjev naidrovnitnejše zemlje. Petnajst sel je ostalo pod vodo. Narod je moral v planine, tirajoč živino pred seboj. Istotako so bile velike poplave na ozemlju med Gorinjem Svilajem in Sapcem. Tam sploh ni nasipa in voda je odplavila okoli 8.000 hektarjev zemlje. Poplavljeni so sela Donji Svilaj, Novigrad, Donja Dubica in Brut. Okoli 10.000 ljudi je ostalo brez strehe. Prebivalstvo je bežalo v višje ležeče kraje, kjer vedri pod milim nebom. Najkatastrofalnejše so bile poplave v Ljuticem in Murški Soboti. V noči od 12. na 13. t. m. je tam nenadoma porušila ves nasip. Škoda je ocenjena na več nego 100 milijonov dinarjev. Pri Bosanskem Brodu je nakupljena tako ogromna masa vode, kakor že od leta 1895. ne. Vendar je nasip vzdržal naval vode. Porušilo veli v nadaljevanju, da je nevarnost poplav minula. Na Hrvaškem, v Sloveniji, Bošni in Srbiji je zapadel sneg. Pri Zagrebu je vse Donjsko polje se vedno pod vodo. Poplavljeni je 270.000 hektarjev zemlje. Škoda, ovzročena v okolici Zagreba, znaša 40 milijonov Din.

Gospodarstvo

K vprašanju davčne prebremenitve Slovenije

Na dvakoplačevalcih Slovenije bremen najtežje in vprav katastrofalno vojna doka-
klada na vse neposredne davke in še po-
pebej na dohodninski davek. Na to
ogromno breme s priveski bodi omejeno
slednje razmišljanje:

Po svojem ustroju je imel dohodninski
zakon od 25. oktobra 1896. IV. pogl. d. z.
št. 120. namen popolniti ostale neposredne
davke na zmeren način po skrajno zmerni
lestvici od 0,6% do cca. 4 1/2%, katera zmer-
nost naj bi pospeševala napovedno
moralo davkoplačevalcev. Vsaka dokla-
da na odmerjeno dohodnino je bila po mo-
tivih in besedilu zakona izključena; na tem
načelu tudi predvojna novela od 23. Janu-
arja 1914 d. z. št. 13. ni ničesar spremenila.
Šele svetovna vojna je na ta jasni in dobro-
detni namen novega davčnega sistema
kvarno vplivala.

Najprej je uvedla brezparlamentarna
avstrijska vlada s cesarskim ukazom od 30.
decembra 1915 d. z. št. 1716. doklade k de-
dinskim pristojbinam v višini 30 do 60%.
Kmalu na to je izšel cesarski ukaz od 16.
aprila 1916, ki je nam prinesel izredni da-
vek na vojni dobiček za leto 1914. do
1916. od 6 do 35%, odnosno 3 do 45%, od-
stevši od čistega dohodka največ K 10.000.
Ta cesarski ukaz se je pozneje z zakonom
od 16. februarja 1918 d. z. št. 66 in 17. aprila
1918 d. z. št. 160 uveljavil tudi za vojni
leti 1917—1918.

Podčrtavamo, da je bil ta davek zaka-
nito prost vsake doklade.

Ze leta 1916 pa je uvedla neparlamen-
tarna vojna vlada s cesarskim ukazom od 28.
avgusta 1916 d. z. št. 280 po-
sebej vojne doklade k neposrednim
davkom in sicer k zemljarini 80%, k obči
pridobitni 100%, oziroma 60%, k pridobitni
20 do 80%, k rentitni 100% in k dohodnini
s posebno lestvico 15 do 120%.

Podčrtavamo, da se je ta vojna do-
klada glasom št. I. uvedla izredno »z ozi-
rom na izredne razmere, ki jih je povzro-
čila vojna« in da se ta doklada ni imela
vporabljati za predpis nadaljnjih doklad av-
tonomnih korporacij. Ta doklada je imela
torej veljati kot izredno državno vojno bre-
me avstrijske države.

Prisel je preobrat in prišel je konec
svetovne vojne Javnost je pričakovala, da
se bo izrazitimi vojni dobičkarijem zakonito
naložila primerna oddaja premoženja. Beo-
grad pa je odločil drugače! Po dolgem od-
lašanju se je razglasil zakon od 6. aprila
1920 št. 173 (U. L. 49/1920) o davku na vo-
jne dobičke. Kot vojna leta so se določila
leta 1914 do vseviš leto 1919. Plačalo se je
po kronski lestvici od 50% do 80%, oziroma
30 do 90% od prebitkov. Temu zakonu
sledil nadaljni zakon na vojne dobičke od
17. februarja 1922, št. 263 (U. L.) ki je pro-
glasil tudi še leto 1920, kot vojno leto, od-
stotke plačljivega davka pa nekoliko znižal.

Vsled tega zakona so smeli smatrati
prečanski davkoplačevalci vojno stanje
z letom 1920, kot definitivno končano
in sicer tembolj, ker je bila že »Uredbo o
pravni likvidaciji stanja, provzročene po
vojni I. 1914—1920 od 21. junija 1920 U. L.
92, vojno stanje z vsemi dotičnimi ce-
sarskimi ukazi in naredbami avstrijske vla-
de izrečeno kot likvidirano.

V tem času je bila tudi zakonito ustav-
ljena relacija 1 : 4 med krono in dinarjem in
sicer v izdatno papverizacijo prečanskih
krajev, brez koristi za državo, katere fi-
nančna uprava je takrat zamudila na ugod-
nejšo priliko za veliko notranje državno po-
soliho po nizki obrestni meri v svrhu potreb-
nih investicij in brez haska za dinar, ki se
nikakor ni dvignil, kakor se je v Beogradu
pričakovalo.

Istotako je bila sprejeta v tej dobi Vi-
dovdanska ustava, ki je izrekla jasno in očito
da imajo vsi državljani brez razlike bi-
vališča tudi v davčnem oziru enake pravice
in dolžnosti.

Vse m tem dogodkom nasproti nastane
torej vprašanje, kako je prišlo do tega
v resnici nepojmljivega dejstva, da je naša fi-
nančna uprava še nadalje — in to le v pre-
čanskih krajih! — pobirala izredno visoko
vojno doklado od vseh predpisanih
davščin in še posebej od osebne dohodnine
do 120% v Sloveniji. Vojno stanje je bilo z
našim lastnim finančnim zakonom s pote-
kom leta 1920. izrečeno kot končano, z ve-
ljavno našo uredbo pa izrečeno kot likvidi-
rano, cesarski ukaz iz leta 1916. izdan iz-
redno z ozirom na izredno vojno stanje
(seveda avstrijske države!), je postal sam
v sebi brezpredmeten, in finančnemu mini-
strstvu v Beogradu ni niti na kraj pameti
pislo, kako vojno doklado uzakoniti za sr-
bijske oblasti, ustava je določila enake
dolžnosti za Srbijo in za »preko« in vkljub
temu je vsaj za Slovenijo odredila naša fi-
nančna delegacija davčni oblastem pred-

pis in pobiranje vojne doklade preko I. 1920.
kakor lo predpisuje in pobira še danes, sed-
mo leto po končani vojni in peto leto po li-
kvidiranem vojnem stanju!

Ali je vsa navedena dejstva prezrla le
finančna delegacija za Slovenijo, ali se je
ista napaka pripetila tudi finančni delegaciji
za Dalmacijo? (Ne! — Opomba uredništva.)
Ali je finančni minister namignil vsem pre-
čanskim delegatom, osobito delegatom za
Slovenijo in Dalmacijo, naj pridno in marli-
vo pustita pobirati vojno doklado, pa
naj bi to bilo ad calendae graecas za vse
večne čase? Ali pa so vsi ali posamni dele-
gati finančne mu ministrstvu ponudili v svo-
jih referatih ta munificenčni vojni dar pre-
čanskim oblastem kar na krožniku?

To so vprašanja, ki zanimajo najširše
kroge, na katere pa se ne ve točnega od-
govora!

Vojna doklada se od leta 1920. dalje ni
stirjala in se tem manj danes stinja z ve-
ljavnim zakonom o osebni dohodnini, ka-
teri zakon izključuje doklade in se ne stri-
nja z določbami naše ustave. Slovenija je
z vojno doklado na dohodninski davek pro-
tizakonito in protustavno prizadeta; na to
način je prispevek Slovenije k neposrednim
državnim davkom tako nerazumno visok
(povprečno eno šestino skupnih plačil!),
ministrski proračun dohodkov iz Slovenije
pa že več let za desetice milijonov dinar-
ev preokračan.

Prvi pogled kaže nekako, da tukaj pri-
zadeti prečanski delegati niso ukrenili ničesar,
kar bi morala pravilna in uvidena
finančna uprava iz lastnega nagiba storiti,
marveč da se je postopalo s preveliko
uslužnostjo in gorečnostjo v fiskalčne svr-
he: doseči na željo finančnega ministrstva
čimvečje dohodke. Domnevamo celo, da je
delegat za Slovenijo vojno doklado še
nadalje pridržati odredil, gotovo pa se ustali-
viti vojne doklade ni uprl.

Vojna doklada pa je rodila pri nas v
Sloveniji še nadaljne zlo, ki proti zopet le
davkoplačevalcem iz Slovenije izteče letno
nekaj milijonov dinarjev. Vojna doklada se
v obsegu finančne delegacije za Slovenijo
pristeva namreč temeljnemu dohodninskemu
davku in od skupne svote se predpisuje
in pobira invalidski in komorni davek. Tudi
državna 30% linearna doklada se pobira od
vojne doklade.

To je povsem nezakonito in protustav-
no postopanje, katero finančna delegacija
za Slovenijo niti uvesti ne bi smela, tudi ako
bi bil fin. minister sam tako fiskalšč. krivico
zahteval, kar pa niti ni verjetno. — Tudi tu-
kaj se vidi dosti preveč uslužnosti in dosti
premalu uvidenosti za posledice s strani
odgovornih finančnih organov. — Saj je naš
g. delegat dosegel s to zaukazano procedu-
ro nov rekord za Slovenijo; glasom v časopisju
objavljenih podatkov plača mala
Slovenija na teh davkih še dosti več kot ce-
lo šestino vseh državnih prispevkov!

Vse mu temu je treba — ob vsej ljubezni
do države! — napraviti konec. To postop-
panje ogroža še tisto malo blagostanja, ki
je v Sloveniji preostalo, ker našim davkop-
lačevalcem podvoji in celo potroji davčno
breme v primeri z drugimi. Ni vseeno, ako
mora plačati davkoplačevalec n. pr. na-
mesto 10.000 Din davka kar 20.000 Din; to
je ogromna razlika ne le za dotično osebo,
marveč pomnoženo v neštete slučaje — za
splošno slovensko gospodarstvo. Ni sebič-
nost, marveč le zdrava narodna samoob-
ramba, ako je v celji slovenski javnosti za-
vršalo, da tako ne gre dalje!

To izmuzgavanje in izžemanje sloven-
skih davkoplačevalcev pa tudi eminentno
škoduje davčni morali, ne morebiti
davčnih uradnikov, marveč prebivalstva.
Ako slovenski davkoplačevalec vidi, da ne
more prenašati pretežkega davčnega bre-
mena in ako je poudčen, da bi imel (ne gle-
de na visok prispevek na posrednih dav-
kih!) plačati v enakih razmerah vsaj 100%
več kot plača sodržavljani druge, potem je
gotovo, da mora prenehati vsaka primerna
napoved davkoplačevalca. Nasprotno pa se
bodo gotovo zavedle cenilne komi-
sije (in morebiti tudi pravni predsedniki
teh komisij!) svoje pravice in dolžnosti.
Ščititi tudi davkoplačevalce — proti nepri-
mernemu izžemanju. Med ljudstvom si ne
želi kmalo kdo sramotnega spome-
nika, da je bil neiskren pomočnik pri odi-
ranju svojih lastnih ljudi!

V tem zgolj narodno — gospodarskem
pravičnem vprašanju je pač pričakovati str-
njene fronte naše javnosti, našega časopisja
in naših narodnih predstavnikov v Beo-
gradu, da se z združenimi močmi odpravi
vojna doklada sploh, na osebno dohodnino
pa še posebej in da se davčno vprašanje re-
ši enotno za vse države.

Otrok vzrok rodbinske tragedije

Kulturna zaostalost našega seljaka je
opažati zlasti v zločinu, ki nastanejo radi
malenkosti, katere bi si človek komaj raz-
ložil. Slični slučaj, ki je dovedel do rodbin-
ske tragedije, se je odigral pretekle dni v
malem selu Foča v Bosni. V sarajevsko dr-
žavno bolnico so pripeljali nekega seljaka
iz Foče, katerega je lastna žena udarila s se-
kiro po glavi. Mož je v bolnici podlegel po-
škodbam.

Kaj je bil vzrok tej tragediji? Omenje-
ni seljak se je nedavno oženil. Zakonca sta
imela enoletno dete, ki pa je vsled nesnage
obolelo na sreščici. Ker niso imeli zdravil,
se mož v prepričeno ženo udaril. Razjarjena že-
na je odšla iz hiše. V sosedni sobi je spal
seljakov oče, vendar se ni zmenil za prepri-
seljak je med tem vzel dete na roke in ga
pričel zibati. Nenadoma se je žena vrnila
v hišo. Se predno se je mož zavedel, ga je
udarila s sekiro tako močno po glavi, da se
je nezavestno zgrudil na tla. Na njegov
krik je prihitel njegov oče in ga našel vsega
v krvi. Na glavi je imel veliko rano, sega-
jočo od levega očesa do levega ušesa.

Zenosubialko so odvedli orožniki, mož
je umrl v bolnici, ubogo dete pa je prepu-
ščeno usodi na milost in nemilost.

Ženska izgublja svoj obraz

Neki londonski list se je bavil pred
kratkim z vprašanjem, ali ima ženska kak
vpliv na slikarstvo. Slikarji so odgovorili
sloglasno, da ne, in nekateri so pri tem še
vzkliknili: »Bog nas varuj! Še tega bi nam
manjkalo.« Sicer pa je ženska pri slikarju
dobra odjemalka, rada se da slikati in tudi
svojega ljubimca ali moža gleda rada vsaj
nekaj časa tudi na sliko. Sloglasno je v tem,
da ženska nima vpliva na slikarstvo, pa
tudi v tem, da vplivata slikarstvo in pla-
stika na ženske. Tu pa stopi na dan pro-
blema: ženske izgubljajo svoj obraz in pri-
dobivajo splošno in konvencionalno lice.
Opaža se že dle časa v Londonu, kako
si vedno bolj sličijo poklicane mame, tako
strojepeške, ženske, zaposlene v trgovini
in velikih skladiščih. Ženske, obdane z luk-
susom, ki se vozijo v avtomobilih in gleda-
lišče itd. Opaža se dalje neka enotnost v
lepotičenju, moda kratkih las je uvedena v
vseh slojih in tako se pri nekaterih ved-
no bolj izgublja diferenca v osebni zuna-
nosti. Vzemite 100.000 žensk, odrezite jim

To in ono

lase, dajte jim enake ali skoro enake klo-
buke, obujte jim na noge nogavice enake.
ga tipa, pa uvidite, kako je na ulici vedno
večja enakost žensk. Razlikujejo se le iz-
redno velike, izredno majhne ali izredno
debele. Sedaj je nastala za slabo vreme
prava epidemija za nabavo visokih ruskih
čevljev. Po nekaterih tvornicah nimajo
drugače dela nego fabrikacijo takih čev-
ljev. ki so seveda za nobel ženski svet ele-
gantni pa tudi dragi... Neka publicistinja
opisuje še »tvornice obrazov«, v kateri je
bilo nad 7000 žensk iz vseh krajev Brita-
nije, iz kolonij in iz Argentine. Prišle so.
da izrube svoje brade, da se njihove črte
po obrazu zgledajo, njihovi nosovi trans-
formirajo, skratka da postanejo pravilnih
potez, čednega obraza, lepe in mlade. Tra-
gedija starosti je končno za žensko mnogo
bolj občutna nego za moškega. Za nekatere
je ženske je naravnost poklicna potreba,
da si vzdrže nekako mladost in lepoto, če
tudi umetnim putem. Plastična transfor-
macija obrazov pomnožuje enakost tipov.
Zato pa po mnenju onega angleškega lista
tudi ni preveč čudna misel, da prično žen-
ske nekega bodočega dne nositi krinke-
svežo krinko za zjutranje sprehe, krinko
z nasmehom za kosilo, indiferentno krin-
ko za čaj, zavzetno za prvi ljubezenski
spor, pikantno za banket, pridobitno za
ples...

Usoda

Fatalisti so prepričani, da je človeku
takozvana usoda že vnaprej določila vse,
kar ga čaka v življenju. To skrivnostno silo,
ki po njihovem mnenju vodi človeka od ro-
jstva do smrti, so poznali že stari narodi.
Griki pod imenom ananke, Rimljani fatum
moh medanci pa pravijo usodi klismet. Mi,
ljudje 20. stoletja, ki smo izgubili vero v bo-
gove, nazivamo to silo usoda. Pod tem nazivom
si sicer ne predstavljamo nekega za-
gonetnega bitja, ki posega v svojo vsemo-
gočno roko v zgodovino vseljara in vseh ži-
vih bitij, pač pa čutimo, da je s tem ogrože-
na sila, ki izpopolnjuje naše življenje, naše
delovanje in nehanje. Volja z ene in naravni
potez dogodkov z druge strani je neobhodno
potreben vedno, kadar se ima kaj zgoditi!
Fatalizem gre pa še dalje in trdi, da mora
biti tudi volja vsakega poslanca taka, ka-
kršna pač je, tako da se zaman trudimo, da
bi hoteli drugače, kakor hočemo.

Že absolutno sigurnostjo ne moremo ni-
koli trdit, da se v življenju karkoli zgodi.
Govorimo lahko samo o možnosti ali ver-
jetnosti. Zadoštevajo malenkost in vse se obr-
ne v drugo smer. Dokazov imamo vse polno.
V svetovni vojni smo videli, kako važno vilo.

Nikomur ne bo žal če poseti novinarski koncert a priključenim družabnim veče- rom, pri katerem sodelujejo naše priljubljene gledališke umetnice.

go je igral v življenju tisočev slučaj ali
naključje. Človeško življenje je pogosto od-
visno od slučajev, od malenkosti, ki ji ne pri-
pisujemo nobenega pomena. In po tej sili, ki
usmerja našo usodo, smo brez moči, propa-
šeni na milost in nemilost. Ta sila nam
lahko prepreči vsako nakano ne glede na
voljo. S tem pa nikakor ni rečeno, da se ji
moramo klanjati in jo prosviti usmiljenja.
Najbolje je, da sprejemamo v življenju z re-
signacijo vse s tem, kar imenujemo vdanost
v usodo.

ES-KA
JOGO
TORPEDO
BIANCHI
Kolesa
višek moderne
tehniko
najceneje pri
J. Gorec
Palaca Ljubljanske
kreditne banke in
Gospodarskega št. 14
Vsi nadomestni deli in oprema.

Prva smrtna obsodba v Čakovcu

V sredo in četrtek dne 17. in 18. t. m.
se je vršila velika in zanimiva razprava
pred sodiščem v Čakovcu, in sicer proti
Juriju Dobošiču iz Pleškovec, Ivanu Pin-
tariču in Mari Srncu iz Malega Miholca.
Državni pravnik je trojico obtožil, da je
Dobošič v noči dne 28. maja t. l. v Frka-
novcu ustrelil Joka Srncega, k zločinu pa da
sta ga nagovorila Ivan Pintarič in Mara
Srnc, zet in žena Joka Srncega. Zaslišanih
je bilo 37 prič in je bil to v Malem Ča-
kovcu dosedaj največji proces. K razpravi
so bili pozvani tudi zdravniki in izvedenci,
ki so podali mnenje o obtoženem Dobošiču,
o katerem so zdravniki izjavili, da je brez
energije in da lahko izvrši zločin pod vpli-
vom človeka, ki ima močnejšo voljo od nje-
ga. Državni pravnik je za vse tri obtožen-
ce predlagal smrtno kazen. Dobošičev za-
govornik je poudaril, da se obtoženca
oprosti od krivde na temelju mnenja izve-
denec, ker ne more odgovarjati za svoja
dejanja. Poudarjal je, da je Dobošič skeša-
no priznal svoj zločin, da je oče štirih
otrok, da je bil v trenutku zločina vinen,
da je bil pod tujim vplivom, da je degen-
riran človek brez volje, zanemarljive vzgo-
je in v vojni pokvarjen. V četrtek popold-
ne je bila proglašena sodba. Obsojeni so
bili: Dobošič na dosmrtno ječo, Pintarič
na smrt na vešilih, Mara Srnc pa je bila
oproščena.

* * * * *

„RIBA“ nova specialna trgovina samo
za ribe in ribe konzerve
Ljubljana, Gradišče (poleg Schumijskega)

Otvoritev v petek 4. decembra t. l.

Pridite in prepričajte se sami! Cene nižje kot na vseh drugih tržiščih.

Ribe iz lastnih voda. Vsak dan sveže morske in
žive sladkovodne ribe vseh vist. Na željo se redno dostavlja na dom
in pošilja promptno na deželo vsako množino.

Kvaliteta najprvo vrstnejša. 4707

* * * * *

Naša predraga mati, stara mati in teta, gospa

Izabela Frank
vdova po državnem zemljemercu

ie danes ob 21. v starosti 76. let, previdena s sv. za-
kramenti po dolgi, mučni bolezni mirno v Gospodu
zaspala.

Pogreb se bo vršil v torek ob 14. z Jernejeve
ceste št. 2 na tukašnje pokopališče.

Ljubljana, 28. novembra 1925.

Drago Frank, sodni oficijal
v svojem in v imenu ostalih
žalujocih sorodnikov.

Brez posebnega obvestila

Mešni pogrebni zavod
Maribor

Sorodnikom, prijateljem in znancem sporočamo
žalostno vest da je naš preljubljeni

Rajko Faninger
sodni uradnik

danes ob 5. uri popoldne po kratkem in hudem trplje-
nju Bogu vdan v Gospodu zaspal. Zemljski prah
dragoga pokojnika bo vrnjen materi zemlji na mest-
nem pokopališču v Pobrežju v torek, 1. decembra 1925
ob 3. uri popoldne, kjer bo dragi pokojnik na mrtvaš-
kem odru.

Sv. maša zadušnica bo darovana dne 2. decem-
bra t. l. ob pol 9. uri v frančiškanski župni cerkvi.
Maribor, dne 29. novembra 1925.

Elizabeta vdova Faninger mati. — Marija
Faninger, soproga. — Rajko in Jolka, otroka.
— Bruno Faninger, veletrebec; dr. Nikard
Faninger odvetnik; Ernest Faninger, bančni
uradnik, bratje. — Josipina Smerdu, soproga
žel uradnika, sestra. — Marija Faninger; Erna
Faninger; Nada Faninger, sakinje. — Fran-
Smerdu, svak.

Ako potrebujete sveže ali suhe vence, šopke
in aranžmaje, pokličite telefonsko številko

341

cvetličarna KORSIKA
Aleksandrova cesta
Naročila se pošiljajo na dom

187-2

Prišla je iz Argentine privatno tužna vest, da je
naš brat in svak

ing. Bogumil Znidaršič

dne 30. oktobra v Santiagu de Chile v tamkajšnji
bolnici v 42. letu starosti podlegel močnejši usodi.

V Ljubljani, 30. novembra 1925.

Razžaloščena:
ing. Ciril Znidaršič, brat. — Franica Zni-
daršič svakinja.

Brez posebnega obvestila. 4725

Usak hoče ob Miklavžu in Božiču

napraviti svojim s pricernim darilom veselje in to je le mogoče, če iste
kupi pri tvrdki

Josip Petelin, Ljubljana,

ki ima veliko za ogo žepnih rubcev, rokavic, nogavic, pič en ne, srajce za
gospode, toali tne potrebščine, samoveznice, angleške šifone, fine klate, veze-
nine, čipke, torbice, nahrbtnike, palice in še veliko, veliko drugih lepih
in potrebnih stvari po znatno znižani ceni.

Na veliko in malo! Na veliko in malo!

NAJBOLJŠI BRNSKI BLAGOVI

specijalni predmeti brez konkurence

blago za gospode in dame,
zajamčeno iz čiste volne
čvrste kvalitete in najmodernejših vzor-
cev razpošilja po tako nizkih tovarniških
cenah več nego 40 let kot strogno solidno
svetovno znano tvorniško skladišče sukna

SIEGEL - IMHOF, BRNO,
Palackeho třída 12.

Vzorec gratis in franko. Isto tudi privatno

Več tisoč parov čevljev,

zaostankov, garantirano najboljša kvaliteta za moške, ženske in otroke

prodaja tovarna Peter Kozina & Ko., Tržič

radi čiščenja zaloge, dokler traja zaloga pod lastno ceno. Te vrste prodajajo se samo

v prodajalni Breg št. 20.

Isto tako prodajajo se ostanki parov in vzorci, luksuzni čevlji za dame tudi pod lastno ceno samo

v trgovini Aleksandrova cesta št. 1.

Mali oglasi, ki služijo v posredovanju in socialne namene obsejstva vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.—

Mali oglasi

Zenitve, dopisovanje ter oglašitve strogo trgovskega značaja, vsaka beseda Din 1.—. Najmanjši znesek Din 10.—.

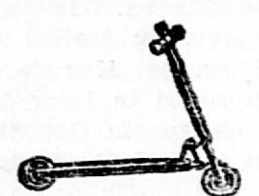
Znižane cene pri 'Tribuna' F. B. L.

Dvokolesa:

rajsce in največja zaloga pri 'Tribuna' F. B. L. Ljubljana, Karlovska cesta 4.

Pneumatika

za dvokolesa, motorje, otroške vozičke iz najkvalitetnejših, francoskih in angleških tovarn, na veliko in malo — pri Batjelu, Ljubljana, Karlovska cesta 44.

Holenderji

za dečke in deklice od 4 do 8 let — se dobijo po pravilni ceni pri 'Tribuna' v Ljubljani, Karlovska cesta 4.

Triciklji in mala dvokolesa

za dečke in deklice na krogličnih ležajih, z verigo, izdelana kot normalna dvokolesa v manjši obliki — pri Francetu Batjelu v Ljubljani, Zvonarska ulica 1.

Mehanična delavnica.

posebni oddelki za popravilo dvokoles, motorjev, šivalnih strojev, otroških vozičkov itd. Emaliranje z ognjem. Stara dvokolesa se popravijo in prenovijo in shranijo brez zimo. — 'Tribuna' F. B. L. Ljubljana, Karlovska cesta 4.

Ceniki

dvokoles, motorjev, otroških in igračnih vozičkov, šivalnih strojev in delov franko. Prodaja na obroke. — 'Tribuna' F. B. L. Ljubljana, Karlovska cesta 4.

Motorji:

'Frera' in druge angleške znamke v zalogi: velika izbira po konkurenčnih cenah. — Franc Batjel, Ljubljana, Karlovska cesta 4.

Službe

Invalid

išče službo za slugo. — Ponudbe pod 'Invalid' 4463 na upravo 'Slovenskega Naroda'.

Kavarniška blagajničarka se sprejme takoj. — Pisarne ponudbe pod 'Kavarniška/4722' na upravo 'Slov. Naroda'.

Strežaja

treznega in zanesljivega sprejme drž. zdravilišče na Golniku z 8. decembrom. — Pisarne prošnje na upravo zdravilišča Golnik do 5. decembra. 4714

Gospodična

zmožna slovenskega, srbohrvatskega in nemškega jezika — išče službo v pisarni ali trgovini v mestu; gre tudi na deželo. — Ponudbe na upravo 'Slov. Naroda', pod 'Marljiva/4647'.

Učenec

za krznarsko obrt — se sprejme. — Istotam se sprejme učenka iz boljše rodbine za trgovino. — Dopis pod 'Krznarstvo 4465' na upravo 'Slovenskega Naroda'.

Fotografa

ali amaterja za pokrajinske slike in stercotografije sprejmejo za stalno. Ponudbe z referencami in navedbo plače pod šifro 'Fotograf' na: 'Publicitas' d. d., oglasni zavod, Ljubljana, Selenburgova ulica 7, II. nadst. 4681

Dame

in gospodje z dobrim nastopom za nabiranje naročnikov raznih ilustriranih in modnih časopisov — se sprejmejo po ugodnih pogojih. Pripravno kot postranski zaslužek. — Pisarne ponudbe pod šifro 'Dober zaslužek' na 'Propaganda', reklama družba z o. z., Ljubljana, Selenburgova ulica št. 7, II. nadst. 4671

Šivalni stroji

za domačo rabo, šivilje, krojače in čevljarje — po znižani ceni pri Batjelu, Ljubljana, Karlovska cesta 4.

Akviziterja

sprejme zavarovalnica proti stalni plači. — Ponudbe z navedbo referenc pod šifro 'Zavarovalnica' na: 'Publicitas' d. d., oglasni zavod, Ljubljana, Selenburgova ulica št. 7, II. nadst. 4682

Potnika

za razpečevanje razglednic, dobro vpeljanega — se sprejme po ugodnih pogojih. — Ponudbe pod 'Potnik', na 'Publicitas' d. d., oglasni zavod, Ljubljana, Selenburgova ulica št. 7, II. nadst. 4670

Okrajne zastopnike

za Kranj, Radovljico, Ljubljano, Kamnik, Logatec — išče večja zavarovalnica. Služba stalna in primerna za vpokojenec. — Ponudbe pod 'Stalna', na: 'Publicitas' d. d., oglasni zavod, Ljubljana, Selenburgova ulica št. 7, II. nadst. 4683

RADIO

aparate in sestavne dele ima v zalogi. — FRANC BAR, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje št. 5

Prodaj

Ugoden kup Proda se takoj poceni vijolina starega mojstra. Naslov pove upravo 'Slov. Naroda'. 4715

Zimska suknja

za dečka 13 do 14 let starega, dobro ohranjena — napredaj. — Naslov pove upravo 'Slovenskega Naroda'. 4680

Moška obleka

za srednjo postavu, dobro ohranjena ter 1 par čevljev št. 42. — Dopis pod 'Obleka/4650' na upravo 'Slov. Naroda'.

Otroški vozički

Mamice, ne zamudite prilike si ogledati velike izbire vsakovrstnih modnih lov po čudovito nizkih cenah — v tovarni 'Tribuna', Karlovska cesta 4

Kupim

Hmeljske droge kupim več vagonov do 24. decembra. — Ponudbe pod 'Dobava do 24. decembra/4688' na upravo 'Slov. Naroda'.

Dopisovanja

Znanja želi

29 let star gospod z vdom ali samostojno gospodnično od 18 do 25 let staro — Pisarne ponudbe pod 'Osamljen/4685' na upravo 'Slov. Naroda'.

Nepremičnine

Prodaj posestvo v bližini Kranja za ceno 150.000 Din. Hiša, hlev za osem glav živine ter gospodarsko poslopje: vse novo in z opeko krito, v najlepši okolini ter obsejano; voda in elektrika v hiši. Na željo kupca se dabi ves živ in mrtvi inventar. — Naslov pove uprava 'Slov. Naroda'. 4629

Razno

Zaloga klavirjev. Zaloga samo prvovrstnih klavirjev. Prodaja se tu di na obroke. — Hilšerjeva ulica 5/L. 4710

Sveže ribje olje

najboljše znamke — se dobi v lekarni dr. G. Piccoli, Ljubljana, Dunajska cesta 6. — Naročila se točno izvršujejo. 205/L

Modna šivilja

MARIJA KRMELJ, Ljubljana, Beethovnova ulica št. 9, II. nadst. — izdeluje po meri promenadne ter večerne obleke, kostume, plašče ter vsa po pravila in moderniziranje. 4686

Igračni vozički in stolice

za otroke, zložljive kot stolček in mizica za se učiti hoditi. Igračni vozički večrst v poljubni velikosti — se dobijo po znižani ceni v tovarni 'Tribuna', F. B. L. Ljubljana, Karlovska cesta 4.

Hrana!

Buffet univerze 'Dvorce' priporoča okusen obed in večerjo za 15 Din dnevno. 165/L

Slike za legitimacije

izdeluje najhitreje fotograf HUGON HIBER, Ljubljana, Valvazorjev trg. 167/L

Moj novi cenik znamk

za leto 1926 z 20 stranmi in zraven še 25 raznih romunskih znamk dobi, ako mi pošlje Din 5.—

Isidor Steiner, najstarija trgovina marka Brod n/S. 215-L

Stanovanja

Stanovanje treh sob, kopalnice in drugih pritlikin v novi hiši ali vili išče zakonski par brez otrok. Ponudbe z navedbo najemnine na upravo 'Slov. Naroda' pod 'Stanovanje 34/4706'

Stanovanje

sobe s kuhinjo išče mlad zakonski par brez otrok; event. da tudi posojilo za stanovanje. — Ponudbe na upravo 'Slov. Naroda' pod 'Udobno/4648'.

Lokali

Gostilno

na prometnem kraju v Ljubljani ali ljubljanski okolici iščem v najem. — Ponudbe pod 'Dobro doč/4649' na upravo 'Slov. Naroda'.

Trgovino

v prometnem kraju na deželi iščem v najem po ugodnih pogojih. — Ponudbe je poslati na upravo 'Slov. Naroda' pod 'Dobri pogoji/4464'.

TRI

za namakanje perila

je lahek, zrnat bel prašek, ki se raztopi in učinkuje tudi v mrzli vodi.

Njegova razkrajajoča moč je čudovita. TRI je z jamčeno neškodljiv!

TRI olajša pranje

TRI razkraja nesnago

TRI beli, pa ne razjeda!

Stane malo, nudi mnogo!

ADRIA

Kanački (Edelroller)

herciji, Zlatni vrvični izvrstni, peclj po 200, 250, 300 Din, plemenite samice 50 Din, rez po 10 Din na vsi strani proti jamstvu, da ptič pride živ.

Žiga Wohlfahrt, 4716 Ljubljana, Cerkvena ulica 21-II

Našim malčkom za Miklavža!

Da olajšamo Miklavžu nakup deških in otroških čevljev in oblek, prodajamo do 10. decembra t. l. obleke za dečke in otroke, kakor tudi vsakovrstno obutev za šolobvezne otroke brez vsakega dobička.

FRAN DERENDA & CIE.,

Ljubljana, Erjavčeva cesta 2.

Krčne žile

si zavarujte s pat. ANTIVARIX obvezo. — Cena: 150 Din

Naročila: M. BARTL, Stritarjeva ulica 2

Razpis.

Mestni magistrat ljubljanski razpisuje oddajo kleparskih (strešno cementnih) in krovskih del pri renoviranju mestne klavnice v Ljubljani.

Razpis, popis, načrti, splošni in podrobni stavbni pogoji so interesentom na vpogled v mestnem gradbenem uradu med uradnimi urami.

Pravilno opremljene ponudbe je vložiti do dne 7. decembra 1925 do 12. ure dopoldne v mestnem gradbenem uradu.

Mestni magistrat ljubljanski
dne 27. novembra 1925.

Proda se dobro uveden bioskup

v Beogradu, radi bolezni. Ima nekoliko lastnih filmov. Obrniti se pod broj „Be-1629“ na PUBLICITAS a. d., Beograd, Pozorišna 2. 4691

SALAMA

prvovrstna nova roba povsem zrela se dobiva povsod

Prva hrvaška tovarna salame, sušenega mesa in masti

M. GAVRILOVIĆ sinovi d. d., Petrinja.

Zastopstvo za ljubljanski in celjski okoliš:

R. BUNC IN DRUG,
Ljubljana - Celje

ARGUS

je naš najboljši domači informacijski zavod ima v vseh mestih zanesljive goverlenike daje informacije o vsem, posebno pa se o imovnem stanju denarnih zavodov, trgovsko-industrijskih podjetij in privatnih oseb — ove informacije so točne, izčrpne in brze se nahajajo v vuku Karadžića ul 11., Beograd — ov telefon je 6-25, a brzojavni nast. Argus

Prostovoljna sodna dražba.

Dne 4. decembra 1925 ob 10. predpoldne se vrši v Mariboru na licu mesta, Aleksandrova cesta 79, prostovoljna sodna dražba vložkov št. 179 in 68 k. o. Grajski marof z gostilniškim inventarjem, sodi itd. Izključna cena je 300.000 Din. — V hiši je dobro idoča gostilna z lepim vrtom na zelo prometnem kraju. Kupec se lahko takoj vseli. Interesenti so vabljeni.

Pojasnila daje dr. Rihard Faninger, odvetnik v Mariboru. 4712

J. Stjepušin

— Sisak —

preporuča najbolje tambure, žice, partituro, šole, ostale potrebšine za svo glazbela Odlikovan na pariskoj izložbi. — Cjenici franko